Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 330 — ՇԱԲԱԹ 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 — (Ն. Տ.) 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 — 3 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ, 1302

40 ՓԱՐԱ

ԳԱՅԻԱՆՔ

Կանուխիկան տարի մէկ անձամի համար 3 ղուրուշ։ Երկու անձամի համար 2 ղուրուշ է։ Առանձին անձերու համար զատ սակարկութիւն կրլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակներ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Աւ. Խրրագրութիւն Ա.Ր Չի՛ՀԻՆ» օրագրի։

ԹԷՐԱԳԻՐԱՏՈՒՆ։ Պարտէզ, Նորատունկեան խան։ Կամ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

درعلیه‌ده خانده نورادونکیان

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԸ ԱՊԵՐԻՍԹԻՒՆ

Պոլսոյ	համար	Տարեկան	գահեկան	տոմար 200
»	»	Վեցամեայ	»	» 100
»	»	Եռամեայ	»	» 50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան			»	» 240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամեայ			»	» 120
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	 56
»	»	Վեցամեայ	»	 28

Դուրս տրուած ղրկուած նամակաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած ոչ էնամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Տանուտիրուհի՝ կընդունուին

ԻՍԱՔԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ

գործակալութեան ծեռամբ, Բարաքէոյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹԻ 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԵՐԱԶԻՆ ԹՂԹԱԲԵՐԻՆ ԳԱՂՈՒԱԾ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՆԱԻԱՏՈՐՄ. Յարմէ հետէ Պիզմարք իշխանն հոգւով ու մարմնով «պաղեստինեան ձեռնարկութեան» մէջ դնեցաւ զՆերմանիան, մեծ փութով կ'աշխատուի զօրացնել գերմանական նաւատորմը։ Փետր. 9ին լրացաւ, ի Քիէլ, նոր զրահաւորի մը շինութիւնն, և ի ծով իջեցնելու արարողութիւնը կատարեցաւ։ Ընդ նախագահութեամբ Վիլհէլմ իշխանին, որ թոռն է Կայսրը։

ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՔ. Թայմսի թղթակիցն ի Պերլին ասպէս կը պատմէ երկու Անիշխականաց դէպքատումը, զոր անցեալ շաբթու մէջ ծանուցինք։

Երէկ, փետր. 7ին, ի Լայբզիկ գըլխատեցան դրաշարապետ Ռայնտորֆի և համակատարագործ Քիւլէր, որք Նիտերվալտի Ազգային Արձանն՝ հանդերձ Կայսրերական ը.տանեօք՝ օդն հանել փորձած էին։ Կայսրը ցկեանս շղթայակապ աշխատութեան պատժոյն փոխարկեց Ռոբշի մահուան դատաւորճիռն։

Իբր 60 անձինք ընդունուած էին մահու պատժոյն գործադրումը տեսնելու, որ ի Բրուսիա գլխատմամբ ի գործ կը դրուի, որպէս Անգլիոյ մէջ՝ ի կախաղան հանմամբ։ Ռայնտորֆ, որ առաջին եղաւ իւր ոճիրը քաւող, դանիկ մը ծխեց և լուրջ-երգիծական երգ մը մրմնջեց կառափնաբեմը տարուելէ առաջ։ Գործած ոճրին վրայ չզղջացող հանդարտ մարդու մը պաղարիւնութիւն ունէր մինչեւ վերջին վայրկեանը։ Լսելէ յետոյ իւր մահուան դատավճիռը՝ և անոր ներքև դրուած Կայսեր ստորագրութիւնն, որ ըստ սովորութեան ցոյց արուեցաւ իրեն, տեսնելէ յետոյ, Ռայնտորֆի բացագանչեց. Նէրոնէ դիր ոչ դիր ոչ Պարդաբ, հոգ դիր ոչ Անարդէ։ (ա՛նկցի Բարբարոսութիւն, կեցցէ՛ Անիշխանութիւն։) Զայս ըսելով գլուխը ծռեց մահատու գործարանի ներքեւ։

Ռայնտորֆի գլխատման ամէն հեռաքերը վաղընդ փոյթ վերցուելով, Նորա մեղակիցը, Քիւլէր, որ եւս առաւել յուզուած ու վհատած էր դատապարտումէն ի վեր, յանձամ տարուեցաւ կառափնաբեմն, որոյ գիմաց կանգնած էին զինուորներ սուինաւոր հրացաններով, և մի քանի վայրկենի մէջ նա՛ ևս քաւեց գիւր եղեռնագործութիւն։

— ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺը վերջին անգամ կրած էր անօթագործ Հէսարլ՝ Կայսեր դէմ սպանութեան փորձին համար. բայց մինչեւ այն ատեն Կայսրն այն ատիճան դիմադրութիւն ցոյց կուտար, որ կրբնաբ քսուիլ թէ մահու պատիժը չենշուած էր ի Բրուսիա։ Մահուան դատապարտութիւնը միշտ կը փոխուէին ուրիշ պատիժներու, և Պիզմարք ինք անգամ մը խոստովանեցաւ կրանդ զօրավարին՝ Պերլինի Վերահսկողին ատեն՝ թէ գլխաւոր պատճառ մը որով Ալզաս-Լոռենի մէջ գործադիր իշխանութիւնը Մանդէյիրլ Մարշալին յանձնած էր՝ մահու պատժոյ հրամանագրեր ստորագրելէ չուզելու խղճահարութիւն էր։ Բայց և այնպէս, քաղաքական պատճառներով, Պիզմարք ընդդիմացած էր մահու պատժոյն չենշման՝ պետական դատաճանութեան վերաբերեալ ոճիրներու մէջ, երբ Հիւսիսային գերմանական Դաշնակցութեան Երեսփոխանական Ժողովը քուէարկեց զայս ենշում 1870 տարւոյ գարնան մէջ։

ՈՒԺՈՒՆՈՒԿի փամփուշտ մը գտնուեցաւ փետր. 10ին Ֆրանքֆորդի (Մէնն գետի վրայ) գլխաւոր պահականոցին մէջ, (նոյն տեղ ուր անցեալները Ռուսիոֆ ոսոխականապետը զարնուեցաւ.) բայց բարերախտապէս պատրոյգը լաւ վառած չլինելով, փամփուշտը չէր պայթած. ապա թէ ոչ, յիշեալ մեծ չէնքն օդն հանելու և շատ մը զօրականաց կեանքը վճայնելու չափ զօրութիւն ունէր։

ՄԱՔՈՒԵՐ. Երեսփոխանաց Ժողովը փետր. 11ին շարունակեց և նորէն յետաձգեց վիճաբանութիւնն ի մասին մաքսերու բարձրացման ցորենի և փայտի վրայ։ «Բայց, կ'ըսէ Թայմսի թղթակիցը, տարակոյս չկայ թէ սոյն կառավարական առաջարկ ի վերջոյ պիտի քուէարկուի, ըստ որում Կղերական-Կոթոլիկ և Ալզաս-Լոռենցի երեսփոխանք ի նպաստ սոյն առաջարկութեան կարծիք յայտնած են արդէն։ Միլիոներորդ անգամ լինելով երկուստեք յեղյեղուեցան և կ'երեւի թէ տակաւին պիտի յեղյեղին ազատ-փոխանակութեան և պաշտպան-գրութեան փաստերը։ բայց Պիզմարք ի վերջոյ պիտի ստանայ իւր պահանջած բարձրացումը մաքսերու վրայ, և ազգասն աւելի դրամ պիտի վճարէ իւր կերած հացին համար։ Այդ է ահա գործին ելքը։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Գաղթականին ինդրոյն պատճառաւ անհամաձայնութիւնք անպակաս են ընդ մէջ Գերմանիոյ և Անգլիոյ։ Արեւմտեան Ափրիկէի մէջ Անկրա-Բէքուէնայի խնդրէն յետոյ, Աւստրալիոյ մերձ Նոր-Կուիէնայի խնդիրն է այժմ որ կը ծեծուի երկուց Տէրութեանց միջեւ։ Պիզմարք իշխանը Նոր Սպիտակ-Տեառ մ'եւս հանեց, յորում կը պարունակին՝ նոյն խնդրոյ մէջ անգլիական կառավարութեան մանաւանդ Լորա Կրանվիլի ընթացքը քննադատող պաշտօնագրեր, որք անհաճոյ տպաւորութիւն մը յառաջ բերած են Անգլիոյ մէջ։ Պիզմարք իշխանն այդ պաշտօնագրոց մէջ չէ կրցած արդարացնել զայրոյթ զոր զգացած էր տեսնելով թէ, ինչ որ ինք Արեւմտեան Ափրիկէի մէջ Անգլիացւոց դէմ ըրած էր, (անոնցմէ առաջ դրաւումներ ընելով) Անգլիացիք այս անգամ նոյն իրեն դէմ ըրած են Նոր Կուինէայի մէջ, գրաւելով այնպիսի վայրեր որոց վրայ Գերմանք աչք տնկած էին։ Հիմա Պիզմարք կը ծխտէ սոյն անգլիական գրաւմանց օրինաւորութիւնն, յորմէ ծագումն կ'առնու միջազգային բաւական կնճռոտ խնդիր մը։

ՆՈՐ ԴՐԱՒՄՈՒՆԲ. —Արեւմտեան Ափրիկէի գերմանական գործակալ Տոքտոր Նախդիկալ 1884 հոկտ. վերջը դաշնագիր մը կնքեր է «Պեթանիոյ անկախ իշխան կամ թագաւոր Եոզէֆ Ֆրէտերիքս Հարիւսպեանին» հետ, որ կ'ընդգրկէ Նամաքուա ցեղին երկրին մէջ, որոյ մի մասն արդէն գրաւուած էր գերմանացի Պ. Լիւտերիցի ձեռամբ։ Տարեկան 60 (վաթսուն) ոսկի ստանալու պայմանաւ։ Ֆրէտերիքս «թագաւորն» իւր երկիրը դրած է Կայսրութեան հովանաւորութեան ներքեւ, ամէն տեսակ շահագործումներն ալ թողլով Պ. Լիւտերիցի, որ այն կողմեր ամէնէն աւելի գործ տեսնող գերմանացի վաճառականն է։ —Այս դաշնագիր, ընդ մէջ Ուիլհէլմ Կայսեր և եւրոպացի սպայի մը որ ափրիկեցի ընիկներու վրայ անկախ իշխանութիւն մը հաստատած էր, տակաւին այս օրերս հրատարակութիւն տեսած է, թէև անցեալ տարի կնքուած։

* * *

ՖՐԱՆՍԱ

ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՔ մէջ խօսիլ կուտան իրենց վրայ, և կ'երեւի թէ տակաւին նպատակ մը չունին։ Փետր. 9ի գիշերը Օբէրայի դիմաց քանի մը հարիւր Անիշխանականք համախմբեցան ցոյց մ'ընելու, բայց մեծ բան մը չը կրցին ընել Յատկապէս Օբէրայի դիմաց հաւաքուած էին. որպէս զի թատրոն մտնող հարուստք առիթ մ'ունենային դիտելու խեղճ, անօթի, կիսամերկ մարդոց ցուցահանդէս մը։ Ոստիկանութիւնն զգուշութեան բացառիկ միջոցներ ձեռք առած էր, և ամբոխը շուտով ցրուեցաւ՝ յեղափոխական աղաղակներ արտասանելէ և ոստիկանաց հետ կռիւներ տեղի ունենալէ յետոյ։ Բայց մինչ ոստիկանութիւնը քաղաքին այդ կողմն զբաղեալ էր, ուրիշ կողմ մը, 150ի չափ անիշխանական երիտասարդներ, որոց կ'առաջնորդէր գաւազանի մը գլուխը կարմիր թաշկինակ մը պարզած պատանի մը, Լաֆայէդ փողոցին մէջ Հասարակորդի և Ընկերային Յեղափոխութեան ի նպաստ աղաղակներով բաւական ադմուկ յարուցին։ Զինագործի մը խանութը գրաւուց անոնց ուշադրութիւնը։ Զինագործը վարի յարկին մէջ կը ճայրէր, երբ ստոց գոփիւն և ապակիներու ջախջախում մը լսեց։ Վեր ելնելով, տեսաւ որ խռնդայդը կը յարձակէին խանութին մէջ գտնուած բոլոր զէնքերն։ Առանց ուշին գնելու խանութպանին բողոքանաց, Անիշխանականք տարին 7 բէվոլվեր, տարճանակ մը, և նոյնչափ դանակներ, 200 ֆրգ արժէքով։ Բիչ մ'անդին խանութ ունեցող ուրիշ զինագործ մը հագիւ ժամանակ գտաւ խանութը փակելու։ Անիշխանականք այնու ամենայնիւ ներս պիտի մտնէին, եթէ հինգ ոստիկանք հասնելով չձերբակալէին գրօչակիր 18 ամեայ պատանին, և ամբոխը չցրուէին։ Նոյն գիշեր ուրիշ խումբ մը, ոստիկանութենէն հալածեալ, որճարանի մ'առջեւ գտած աթոռները կոտրեց, և անոնց մին նետեց գոհարավաճառի մը խանութին մէջ, բայց ոչինչ կողոպտեց։ Երրորդ խումբ մ'ալ Ռիւ մ'Ալբմանեը փողոցի հացագործի մը խանութին առջեւ խռնելով, հա՛ց աղաղակեց։ Հացագործն հաց հանեց տուաւ, բայց առնողներէն շատեր յետոյ դրամը վճարեցին։ Ոստիկանութիւնը 15 գլխաւորներ ձերբակալեց նոյն գիշեր։

ԿՂԵՐ. —Եպիսկոպոսաց բնակարանքներն, (որք շատ տեղ մէկ մէկ պալատի ձեւն ունին,) յարբունիս գրաւելու համար անցեալներն Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ ներկայացեալ առաջարկը կառավարութեան և երեսփոխանական մեծամասնութեան կողմէ մերժուեցաւ, իբրեւ հակառակ գաղնադրոյն որով դարուս սկիզբէն ի վեր կարգադրուած են ֆրանսական կառավարութեան և Վատիկանի յարաբերութիւնք։ Բայց այս օրերս Պ Ժիւլ Ֆէրրիի Նախարարութիւնն իմացուցած է Եպիսկոպոսաց թէ Պետութիւնն ոչ եւս պիտի հոգայ կղերական դպրոցներու վերանորոգման ծախքը։

ԿՂԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ. Անցեալ շաբթու մէջ Ֆրանսայի Պուա քաղաքին Եղեռնագատ Ամանը դատապարտեց Մաքի Բոմիէ անուն կին մը, կախարդութեամբ ստակ կորզելուն համար Տիկին Տիւվալ անուն հարուստ բայց նախապաշարեալ այրի կնիկ մը։ Մարի Բոմիէ սոյն տիկնոջ մերձեցաւ մինչ դուրսկ'ելներ Պուայի Մայր եկեղեցիէն, համոզեց զնա իւր ընտանեկան վէճերն իրեն ըսելու, յայտնելով թէ գերբնական կարողութիւն մ'ունէր գծուած անձերն հաշտեցնելու և հարստութիւն երեւան հանելու։ Տիկին Տիւվալ անոր հետ գնաց ի Վէլլժուէն, գիշերը միասեղ անցուց, 400 ֆր. տուաւ նմա իբրեւ կանխավճար, և երկուքն ի միասին եկեղեցւոյ մը մէջ մոմ մը վառեցին ի յաջողութիւն գործոյն։ Յետ մի քանի աւուրց, Տիկին Տիւվալ տուաւ 4,500 ֆրանք ևս, ապա 2,200 ֆրանք, ըստ որում կինը կը խոստանար թէ գանձն երկրէն դուրս պիտի հանէր որոշեալ օր մը։ Երբ որոշեալ օրն եկաւ, Տիկին Տիւվալ իւր գոհարներն ևս հանեց տուաւ կախարդին, որ այն ատեն տուաւ քարերի պէս բան մը, յանձնարարելով որ դիշերն ամանի մը մէջ առաջնէ զայն, և ինք ևս ամբոխին վրայ ծառած կենայ իւր անկողնոյ մէջ, մինչեւ որ հմայումը կատարի։ Տիկին Տիւվալ ըրաւ այս ամէնն, և արդիւնքն եղաւ պայթումմ մը, յորմէ ջարդուկոտոր եղան տեսնողին ձեղունը, դուռը, պատուհանները, և անկողինը կրակ առաւ։ Իսկ խեղճ միամիտ կինն այս սարսափելի պայթման աւերակաց մէջէն սոսկալի կերպիւ այրած ու վիրաւորուած վիճակի մէջ դուրս հանուեցաւ։ Կախարդը տասն օր յետոյ ձերբակալեցաւ Օրլէանս մէջ։ Մինչ բանտն էր, փորձեց կաշառել երկու բանտակիցներ որք արձակուելու վրայ էին, որպէս զի երթային կրակ տալ Տիկին Տիւվալի տան։ Ապացուցուեցաւ թէ կախարդ կինը պայթուցիկ նիւթեր գնած էր Օրլէանս դեղավաճառէ մը։ Ինքզինք պաշտպանելու համար, փորձեց հաստատել թէ ինք Մաքի Բոմիէ անուամբ վնասուած կինը չէր։ Դատարանը դատապարտեց զայդ չարագործ կին 20 տարւոյ շղթայակապ աշխատութեան և 10 տարւոյ ոստիկանական հսկողութեան։

* * *

ՌՈՒՍԻԱ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ ԴՈՐԾԻՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ. Ռուս կառավարութիւնն որոշեց փորձ մը փորձել հեռաձայնը (Բէլֆոն) իւր հաշուոյն հաստատելու և բանեցնելու Ռուսիոյ մէջ։ Յարդ մնաւոր ընկերութիւնք միայն կը բանեցնէին հեռաձայն։ Առաջին պաշտօնական փորձը պիտի լինի Փիէֆի մէջ։ Ուրիշ քաղաքներ ալ պիտի հաստատուին հեռաձայնք, եթէ 50 անձինք կանխիկ ստորագրեն տարեկան բաժանորդագրութեան կէսը։ Բաժանորդագրութիւնը տարին 250 ռուպլիէ աւելի չպիտի լինի երեք վերստ թելի համար, և աւելի մէն մի վերստի համար պիտի վճարուի 50 ռուպլի։ Պաշտօնական բացարձակ իշխանութիւն ի գործ պիտի դրուի, որպէս հեռագրաց, նմանապէս և հեռաձայնի գործածութեան վրայ։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆ. Ֆերղանայի գաւառն Խօքանտ քաղաքին բանտին մէջ յունուար 14ին սաստիկ կռիւ մը տեղի ունեցաւ շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեալ 24 չարագործաց և անոնց զինուորական պահպանաց միջեւ։ Պահպանները հրամատարն սպաննեցաւ և ինն զինուորք վիրաւորեցան բանտարկելոց յանկարծական մեկ յարձակմամբ։ Զինուորականք վրէժ լուծեցին՝ գնդակահար սպաննելով բանտարկեալներէն 10 հոգի և վիրաւորելով 11 հոգի։

* * *

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ մէջ գործաւորաց խնդիրը ապդնապայից հանգամանք կը ստանայ։ Պահպանողական կառավարութիւնն, երկրորդ անգամ խնդրովք զբաղեալ, դեռ ժամանակ չտուաւ ուշադրութիւն նուիրելու ամենակարեւոր խնդրոյ մը, որ արագ և ազգու լուծումի կը պահանջէ։ Պարտէզ գործաւորաց անհագին դիմումի մը դիմաբերեցաւ ի Մատրիտ անցեալ շաբթու մէջ։ Կառավարութիւնը գործ տուած էր մէկ մասին, բայց այս կէս-միջոց բանի մը չծառայեց։ Մինչ կ'ըսէ Թայմսի թղթակիցն, անհատական ճարտարութիւնն այս կամ այն պատճառաւ ամուլ կը թողուի Սպանիոյ մէջ և հանրային շինութիւնք կառավարական եկամտից անձկութեան պատճառաւ՝ յոյժ սահմանափակ ատիճանաւ մը միայն կրնան ի գործ դրուիլ, խնդրոյն լուծումն ուրիշ կողմ պէտք է փնտռել, և՝ ինչպէս ազատական Էջ-ՏԷ լրագիրը կը նշանակէ՝ ամենէն բնական լուծումը պէտք է լինի ժամանցնել ժողովրդեան ապրուստը, մինչ կառավարութեան այժմու քաղաքականութիւնն է սուղցնել ամէն ինչ։ Մատրիտի գործաւորաց մէջ յոյժ մեծ թշուառութիւն կը տիրէ. բայց գաւառային կարգ մը գաւառաց մէջ կ'երեւի թէ մեծագոյն թշուառութիւն մը կայ։»

* * *

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՑՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ՏԱԳՆԱՊ մը կը տիրէ Ռումանիոյ մէջ։ Ո՛չ միայն անցեալ եկան արմուտաց վերջին հունձքերն և այսպէս ամբոխեան դատապարտեցաւ արդիւնաբեր արտաւորութիւն մը, այլ նաեւ Ռումանիոյ և Աւստրիոյ միջեւ դուարաց առեւտուրն, որ տարին 50 միլիոն ֆրանքի գումարի մը կը հասնէր, դադրած է այն դժուարութեանց պատճառաւ զորս Հունգարիոյ կառավարութիւնը կը յարուցանէ օտար երկիրներէն դուարաց ներմուծման դէմ։ Միւս կողմէ, զտարանաց եօթն ութերորդն անգործ են, յորմէ կը հետեւի նաեւ քանի մը միլիոններու բաց մը։ Իրաց վիճակն ա՛նքան սաստկացած է որ ոսկւոյն տարբերութիւնն 100ին 16-18ի բարձրացած է։

Այս ողբալի կացութեան դարման տանելու համար, ռումն կառավարութիւնը մտադիր է կալուածական նոր տուրքի մը հաստատումը խնդրել Խորհրդարանէն։ Այս առաջարկութեան գլխաւոր տարամադրութիւններն յիշել բաւ է ցոյց տալու համար թէ ո՛ր աստիճան խիստ է։ Ընդհանուր շինութեանց համար 100ին 6 տուրք պիտի վճարուի. 100ին 5 պիտի վճարուի գիւղային կալուածոց համար զորս կալուածատերք իրենք կը բանեցնեն. 100ին 6 պիտի վճարուի վարձու տրուած գիւղային կալուածոց համար, եթէ կալուածատիրոջ բնակութիւնն երկրին մէջ է. 100ին 7 պիտի վճարուի այն կալուածոց համար որք գործակալներու մատակարարութեան յանձնուած են՝ երկրին դուրս դանուող կալուածատերց։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԻԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Բ.

ԵՐԵՔ ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

—Աւելցնենք, ըսաւ Ճոն Մանկը, ոտներն և պրնին բառերն ալ, որոց նշանակութիւնն յայտնի է։

—Լ՛հ, արդէն բան մ'է այս, պատասխանեց տիկին Էլէնա։

—Դիտաղ պաթ, պատասխանեց հազարապետն, ամբողջ բառեր կը պակսին մեզ։ Ի՞նչպէս գտնելու է կորուսեալ նաւուն անունը, նաւաբեկութեան տեղը։

—Կը գտնենք, ըսաւ լորտ Էդուարտ։

—Տարակոյս չկայ ադր, պատասխանեց հազարապետն, որ անայլայլապէս հաստատ էր ամենուն, բայց ի՞նչպէս։

—Թուղթերէն միայն պակասը միւսով կ'ամբողջացնենք։

—Փնտռենք ուրեմն, դոչեց տիկին Էլէնա։

Երկրորդ թուղթի կարն, առաջինէն աւելի վնասուած լինելով, քանի մ'առանձին բառեր միայն կը պարունակէր հետեւեալ կերպիւ չարուած.

7 ՃԷՆԷ	Կլա
	ղէկ ՊՐԷՆԷ
	կրաս
	պրէնէ էՌՈՒ

—Այս ալ դերմաներէն է, ըսաւ Ճոն Մանկը՝ թուղթին վրայ նայածին պէս։

—Դիտէ՞ք այդ լեզուն, Ճո՛ն, հարցուց Կէնարվան։

—Կատարելապէս, ապնուաշուք տէր։

—Ուրեմն ըսէք մեզ ի՞նչ կը նշանակեն այս քանի մը բառեր։

Նաւապետն ուշադրութեամբ քննեց թուղթին եւ ըսաւ.

—Նախ կը դիտնանք արկածին թուականը. 7 ՃԷՆԷ կը նշանակէ 7 յունիս, եւ այդ թուականին անգլիերէնին վրայ գտնուած 62 թուականներուն քով դնելով՝ սա ամբողջ թուականը կ'ունենանք. 7 յունիս 1862։

—Շատ լաւ, դոչեց տիկին Էլէնա, շարունակեցէք, Ճո՛ն։

—Նոյն տողին վրայ կը գտնեմ Կլա բառն, որ առաջին թուղթին վրայ տեսնուած կով բառին քով դնելով կը լինի Կլասկով, յորմէ կը հասկցուի թէ նաւը Կլասկովի նաւահանգստէն է եղեր։

—Ես ալ այդպէս կը կարծեմ, պատասխանեց հազարապետն։

—Երկրորդ տողն ամբողջապէս կը պակսի, ըսաւ Ճոն Մանկը, բայց երրորդ տողին վրայ երկու կարեւոր բառեր կը գտնեմ. ՂԷՀ, որ երկու ըսել է, եւ ՊՐԷՆԷ կամ մանաւանդ ՄՐԷՆԷ, որ դերմաներէն նաւասարէ կը նշանակէ։

—Կը հասկցուի ուրեմն թէ նաւապետ մ'և երկու նաւաստիք կան եղեր, ըսաւ տիկին Էլէնա։

—Հաւանական է, պատասխանեց լորտ Կէնարվան։

—Պարտիմ խոստովանիլ Ձեր ազնուութեան թէ, ըսաւ նաւապետը, տակի կրաս բառը կը չտիրեցնէ վիս. չեմ գիտեր ի՞նչպէս թարգմանեմ։ Թերեւս երրորդ թուղթը լուսաւորէ մեզ։ Դալով երկու վերջին բառերուն, առանց դժուարութեան կը հասկցուին։ ՊՐԷՆԷ կը նշանակէ պարբէ անոնց, եւ երբոր անգլիերէնին միւնոյն եօթներորդ տողին վրայ տեսնուած ախոռնէնա բառին քով դնենք, օգնուրնէ՝ պարբէ անոնց խօսքն ինքնին երեւան կ'ելնէ։

—Այո՛, օգնութիւն տարէք անոնց, ըսաւ Կէնարվան, բայց ո՞ւր կը գտնուին այդ տարաբաղդք։ Մինչեւ ցարդ տեղի վերաբերեալ ամենայնիւր ծանօթութիւն մը չը գտանք, և արկածին պատահած տեղը բացարձակապէս անծանօթ է։

—Յուսանք որ Ֆրանսերէնին աւելի բացայայտ լինի, ըսաւ տիկին Էլէնա։

—Նայինք Ֆրանսերէնը, պատասխանեց Կէնարվան. եւ որովհետեւ ամենն ալ դիտենք զայդ լեզու, խուզարկութիւնն աւելի դիւրին կը լինի։

Ա.սասիկ երրորդ գրութեան ճշգրիտ պատճէնն.

Թ՝ոռաս	ա	Ռանդա
	էնդ	օ՝ռրալ
		աղոր
ֆռանդն	Բր	ֆռ-էլ Էնդ
ժըմի		ռնդի
է 37° 11′	լոր	

—Թուանշաններ կան, դոչեց տիկին Էլէնա։ Տեսէք, պարոններ, տեսէք...։

—Կարգաւ գործենք, ըսաւ լորտ Կէնարվան, և սկիզբէն սկսինք։ Թայլ տուէք ինձ մի առ մի քննել ցան եւ ցիր եւ անկատար բառերը։ Կը տեսնեմ նախ՝ առաջին գիրերէն թէ նաւը Թ՝ռոռաս-մա (եռաստյամ) մ'է եղեր, որոյ անունը, չնորհիւ անգլիական եւ ֆրանսական պատճէններուն, կատարելապէս պահուած է. այն է Պրէնտէա։ Հետեւեալ էնդ եւ օ՝ռրալ (հարաւային) բառերուն վերջինը միայն իմաստ ունի, զոր ամենդ ալ կը հասկնաք։

—Աւասիկ արդէն թանկագին մանրամասնութիւն մը, պատասխանեց Ճոն Մանկը. նաւաբեկութիւնն հարաւային կիսագունտին մէջ պատահած է։

—Տարտամ է, ըսաւ հազարապետը։

—Կը շարունակեմ, ըսաւ Կէնարվան։ Ա՛, աղոր բառն, որ ապրդի (մերձենալ ի ցամաք, ինչպէս նաեւ բաղխել) բային արմատն է. Ֆիզրաղները մտեցեր են տեղ մը, բայց ո՞ւր, ֆռանդն։ Արդեօք ֆռանդն՝ (ցամաքի) մը վրայ։ Ֆ-էլ (անգլիք, անագորան, դժնդակ)։

—Ֆ-էլ՝, դոչեց Ճոն Մանկը, բայց աւասիկ երրորդ գրութեան ճշգրիտ պատճէնն։

—Ֆ-էլ՝, դոչեց Ճոն Մանկը, բայց աւասիկ դերմանական կրաս... կրասամ... ֆ-էլ՝ բառին մեկնութիւնը։

—Շարունակե՛ք, շարունակե՛ք, ըսաւ Կէնարվան, որոյ հետաքրքրութիւնը սաստկապէս կը զրգռուէր՝ քանի որ այս անկատար բառերուն խմաստ ներեւան կ'ելնէր իւր աչաց առջեւ։

Լռեցէք... արդեօք Հնդկաստանի ցամաքն ընկեր են այդ նաւաստիք։ Ի՞նչ կը նշանակէ ռնդի բառն։ Ա՛, ընդի Ռէա (երկրանութիւն)։ Եւ ահաւասիկ լայնութեան աստիճանն, 37 աստիճան և 11 րոպէ։ Վերջապէս որոշ ծանօթութիւն մ'ունինք։

—Բայց երկայնութեան աստիճանը կը պակսի, ըսաւ Մաք Նապս։

—Կարելի չէ ամէն բան ունենալ, սիրելի՛ հազարապետս, պատասխանեց Կէնարվան, և արդէն բան մ'է լայնութեան ճիշդ աստիճան մ'ունենալ։ Ցիրուի, Ֆրանսերէն պատճէնն ամենէն կատարեալն է։ Ցայտնի է թէ իւրաքանչիւրը միւսներուն տառական թարգմանութիւնն է, վասն զի երեքն ալ եօթնական տող ունին. ուրեմն պէտք է այժմ միացնել զանոնք, մէկ լեզուի թարգմանել, և անոնց ամենէն հաւանական, ամենէն սրամտանական և ամենէն մէկին նշանակութիւնը փնտռել։

—Ֆրանսերէնի՞ թէ անգլիերէնի կամ գերմաներէնի պիտի թարգմանէք։

—Ֆրանսերէնի, պատասխանեց Կէնարվան, որովհետեւ կարեւոր բառերուն մեծ մասն այն լեզուով պահուած են։

—Իրաւունք ունի Ձեր ազնուութիւնն, ըսաւ Ճոն Մանկը. ադէկ զատ, Ֆրանսերէնն ընտանի է մեզ։

—Տարակոյս չկայ։ Այժմ ես պիտի օրինակեմ զայս գրութիւն, մէջի բառերուն մոնացորդները միացնելով, զանոնք բաժնել միջոցները պահելով, և աներկայելի իմաստ ունեցողներն ամբողջացնելով. յետոյ կը բաղդատենք և կը դատենք։

Կէնարվան իսկոյն գրիչն առաւ, և քանի մը վայրկեան յետոյ իւր բարեկամաց թուղթ մը ներկայեց, որոյ վրայ հետեւեալ տողերը գծուած էին.

7 ՃԷՆԷ 1862	Ռ՝ռաս — մա	Պրէնտէա Կլասկով
սոմպրէ	էնդ	օ՝ռրալ
ա ՌԷա		դէ մարլը
ֆռանդն Կը.		ա պոր
ֆռանդն Բր		ֆռ-էլ Էնդ
ժըմի	սը գուշէման	պը լանժիլիա
է 37° 11′	պը լարիլիա	Բարրմի լէոր սպոսոր
	Բէրդէ-	

Նոյն միջոցին նաւաստի մ'եկաւ խմացուց նաւապետին թէ Տընքան Ֆլոյտի ծոցը կը մտնէր, և հրաման խնդրեց։

—Ի՞նչ է Ձեր ազնուութեան դիտաւորութիւնն, հարցուց Ճոն Մանկը լորտ Կէնարվանի։

—Նուռոով Տումպարթըն հաւնիլ, Ճոն. յետոյ, տիկին Էլէնայի Մէլբորմ-Բասթլ վերադարձած ժամանակ, ես ալ մինչեւ Լոնտրա պիտի երթամ և ծովային նախարարութեան ներկայացնեմ զայս գրութիւն։

(Շարունակելի)

կողմէ, և ի վերջոյ, 100ին 15 տուրք պիտի առնուի այն վարձու տրուած կալուածներէ որոց տեարք երկրէն դուրս կը գտնուին։

Կը հետեւի թէ, Ռումանն մը եթէ հիւանդութեան, կամ ընտանեկան հարկերու և կամ իւր շահուց վրայ հսկելու համար, պարտաւորի մի քանի տարի Ռումանիայէն դուրս անցնելով, իւր անշարժ կալուած 100ին 15 տուրքի մը պիտի դատապարտուի, որուն պիտի միանայ ոսկւոյն տարբերութիւն, 100ին 16։ Օտար երկրի մը մէջ Ռումանիոյ ներկայացուցչի պաշտօն վարող դիւանագէտն ևս պիտի կրէ իւր անշարժ կալուածոց հասոյթէն այսպիսի նուազում մը։ Բայց արդեօք այս տարօրինակ տնօրինութեամբ դարման պիտի կրնայ տարուիլ տնտեսական տագնապին որ կը տիրէ Դանուբեան թագաւորութեան մէջ։

* * *

ԳԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՐԱԶԻԼԻԱ

Պրազիլիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն նոր ընտրութեանց մէջ յաղթութիւնն Ազատականաց կողմը մնաց, որք շահեցան 63 աթոռներ, մինչ պահպանողականք 47 աթոռ միայն ունին։ Կը յիշուի թէ, այժմու ազատական նախարարութիւնը տեսնելով թէ ժողովը՝ իւր պահպանողական մեծամասնութեամբ՝ չէր ուզեր քուէարկել գերեցուլիակատար ազատագրութիւնը, լուծած էր ժողովը՝ նոր ընտրութեամբ երկրին կարծիքն ստանալու համար։ Ընտրութեանց արդիւնքը նպաստաւոր եղած լինելով նախարարական աշխարհավարութեան, գերութեան ամբողջական ջնջման գործը Պրազիլիոյ մէջ ևս շատ չանցած ի գլուխ պիտի հանուի։

* * *

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. Հիւսիսային Հունգարիոյ Բաշան քաղաքին մէջ, Երկրագործական Դպրոցին դասատուն մեռնելուն վրայ, նորա կինը բոլորովին յուսահատեցաւ և ըմբոստներով ինքզինք սպանեց, որք թողլով երկու մանկիկներ։

ՁԻՒԱՂ ԿԻՆ ՄԸ. Պրուսէլէ կը հեռագրուի փետր. 9 թուով. Ի Լէյտեն բնակեալ Վան–տեր–Լինտէն անուն կին մը առաջիկայ ամսոյս մէջ պիտի դատուի՝ 1881, 1882 և 1883 տարւոց մէջ վեց անձեր թունաւորած լինելուն համար։ Կարծիք կայ թէ այս կին գործած է ուրիշ ոճիրներ ևս։

ԴԱՅԼԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ. Լսուս պաշտօնական վիճակագրոյ մը, 1883 տարւոյ մէջ աւելի քան 1,300 դայլեր ըսպանուած են Ֆրանսայի մէջ, որուն համար կառավարութիւնը տուած է սպաննողներուն 103,720 ֆր. պարգև։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՆՎԵՐՈՅ. Անվերսի առաջիկայ Արուեստահանդէսին համար ցարդ գրաւեալ վայրն է 76,200 քառ. մէտր։ Բայց այլ և այլ երկիրներէ եկած պահանջումներու վրայ, 20,000 քառ. մէտրի նոր շէնքեր ևս պիտի աւելնան։ Արուեստահանդէսի շէնքին կից նուագահանդէսի սրահը միայն կը գրաւէ 3,000 քառ. մէտր։ Այլ և այլ երկիրներու գրաւած շէնքերուն տարածութիւնն է սապէս. Պելճիա 25,000 քառ. մէտր, Ֆրանսա 20,000, Գերմանիա 6,500, Իտալիա 4,000, Անգլիա 3,600, Աւստրիա 3,000. Միացեալ Նահանգք 2,000, Ռուսիա 2,000, Հոլանտա 2,000. Շուէյտ–Նորվեկիա 1,300, Բանատա 1,200, Լիւքսեմպուրգ 600, Սպանիա 500, Զուիցերիա 500, Պրազիլիա և այլ Պեռուիթիւնք հարաւ. Ամերիկայի 200, Սան Սալվատոր, Հայիդի և Թուրքիա երեքը մէկէն 150 քառ. մէտր, Հայն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղարշապատն մեզ ուղղեալ հետեւեալ տեղեկութիւնը կը հրատարակենք, առանց ստուգութիւնն երաշխաւորելու.

«Կը յիշուի թէ Թուրքիոյ Հայոց Կրօնական Ժողովը անցեալները գաւառացի քահանայ մը կարգադրելի ըրած էր։ Էջմիածնայ Ս. Սինոդն այս առթիւ գիր մ'ուղղելով Կրօնական ժողովին, յայտներ է թէ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ կանոնաց համաձայն՝ եկեղեցական մը կարգալոյ չլինար լինիլ։»

Թիզանու Ուսումնասիրաց ընկերութեան վարժարանայ տեսուչ Պ. Դ. Նահապետեան դեկտեմբեր 4ին դպրոց մը բացեր է Կարճկանի Եղեգիս–Կեօղլիս անուն Գիւղին մէջ։ Ուսուցչին է Վարագի ժառանգաւորաց վարժարանի աշակերտ Պ. Արգար Խաչատրեան։ Դպրոցին բացման առթիւ հանդէս մը կատարուած է դեկտ. 16ին ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Հանդիսին կը նախագահեր գաւառին առաջնորդ Սրբ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Ամատունի։

Բաղէշէն կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն Խնդրակատար Ս. Աստուածածնայ վանքի պարտուց վճարման և խրիմեան անուամբ Որբանոցի մը հաստատման գործն յաջողութեան մէջ է և այս օրերս աշակերտք պիտի ընդունուին ընտրանօք։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով երկարօրէն տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ–Եպարքոսին և արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշայի հետ։

Նմանապէս Անգլիոյ դեսպանատան գինուորական կցորդ Թրոթը հաղարապետն, որ Մակեդոնիայէն նոր վերադարձաւ, դեսպանատան առաջին թարգմանն Սըր Ալֆրէտ Սանտիսընի հետ երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Ֆաղրի պէյի հետ։

Այս առաւօտ Լմտարայէն Հալեպի գործակալութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը հաստատէ Կ. Պոլսոյ Անգլիական դեսպանատան գործակատար Պ. Ուիլսոնէմի Պէլիրատի դեսպան անուանման լուրն, զոր արդէն ծանուցինք։

Ղաղարոս էֆէնտի Երամեան, Դերձնօրէն Թարգմանութեանց Դիւանին Ընդհանուր Պարտուց Վարչութեան, անուանեցաւ նոյն Վարչութեան Ընդհանուր Բարտուղար–Թարգման, փոխանակ Աւտմէֆէնտիի (որդի Տէրոյենց Պատուելիի), որ անուանեցաւ նոյն Վարչութեան Թարգմանութեանց Դիւանին Տնօրէն, փոխանակ հանգուցեալ Մանաս էֆէնտիի։

Բերայի կառավարիչ Արիֆ պէյ՝ տեղւոյն ընդհանուր դատախազի օգնական Բէյոֆ պէյի հետ կիրակի օրն Ոստիկանութեան պաշտօնատունն երթալով իրարու հետ բանակցութիւն մը ունեցան։ Կրսուի թէ երէկ ևս տեսակցեր են։

Հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Պոլսոյի Տիւրճէ գաւառակին կառավարութեան տպարանքն երէկ ամբողջովին հրոյ ճարակ եղեր է, բայց բարեբաղդաբար տումարներն և այլ պաշտօնական գրութիւնք ազատեր են։

Օսմանեան կայսրութեան հատատութիւնէն ի վեր, տասանորդի տրոց գանձումը կը կատարուի ոյլ և այլ գաւառաց մէջ, մասնաւոր վարձակալաց ձեռօք։ Բանի մը տարի առաջ այս գրութիւնը ջնջուեցաւ այդ տրոց գանձումն ստանձնող անձանց յսոի ընթացից պատճառաւ, որք անդադար դժուարութիւններ կը յարուցանէին երկրական նախարարութեան առջեւ, և մինչև կը պատճառէին։ Կառավարութիւնն յայտնի՝ խորհեցաւ իւրքիսկ պաշտօնէից ձեռամբ հաւաքել տասանորդները, և այս կերպիւ աւելի մեծ գումար մը դանձելու կարող եղաւ։

Պահ մը խորհուեցաւ նաև Եւրոպիոյ մէջ ընդունուած դրութեան հետեւիլ, այսինքն կալուածական տուրքը դրամով դանձել, սակայն հաղարամէկ դժուարութիւնք ելան ասոր դէմ։ Նաև և առաջ հարկ էր այդ դրութեան պէտք եղած հիմն ունենալ, այսինքն կալուածագրութեան դրութիւնն։ Թէպէտ եղան քանի մը փորձեր, սակայն անյաջող մնացին։

Կայս. Կառավարութիւնն այս անդամ նկատելով որ վերոյիշեալ եւրոպական դրութիւնը Թուրքիոյ մէջ ընդունելու ժամանակն հասած է, յանձնարարեց առեւտրական նախարարութեան, որպէսզի իմաստուն կանոնագիր մը պատրաստէ, որով կարելի լինի հաստատել դանձային այդ նոր դրութիւն, առանց դժուարութեան։

Առեւտրական նախարարութիւնը սոյն աշխատութիւնն առեւտրական սենեկին յանձնարարած էր, որ պահանջուած կանոնագրին ծրագիրը պատրաստելով՝ նախարարութեան մատոյց։ Առեւտրական նախարար Սուպհի փաշա տեղեկագրով մը նախարարաց խորհրդոյն պիտի ներկայէ զայն։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած լինելով որ Պէշիկթաշի Թէվֆիքէ մզկիթին քով հանգուցեալ Թաֆիզ փաշայի ուղնեցած դեռիսը գնուելով մզկիթին կցուի, Էվգաֆի նախարարութիւնն 1500 լիրայի գներ է զայն։

Առեւտրական դաշնագրոց վերանութեան համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ժամ վեցու կէսին վերջանալն դումարեցաւ առեւտրական պաշտօնատան մէջ։ Կրթական նախարարն ևս բացառիկ կերպիւ ներկայ էր այդ գումարման։

Բէժիի դեր–անօրէն Պ. Պոլէ՝ ընկերութեան վարչական խորհրդոյն ծրագիր մը ներկայելով առաջարկեր է որ կեղծ պանդուխներու գործածման առաջքն առնելու համար՝ արդի պանդուխները փոխուին և նորեր չենուին Փարիզի կամ Վիէննայի մէջ։

Օսմանեան ընդհանուր պարտուց կարնոյ ճիւղին հաշուակալին գործունութեանց մէջ ծանրակշիռ զեղծում մը տեղի ունեցած լինելով, մայրաքաղաքէս յատուկ քննիչ մը ղրկուած էր հոն՝ գործն ստուգելու համար։

Առնուած վերջին տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ յիշեալ քննչի զեկուցման վրայ՝ տեղւոյն անուղղակի տրոց տնօրէն Բանայոթ և քննչիչ Մուսթաֆա էֆէնտիները պաշտօնանկ լինելով հարցաքննութեան ենթարկուեր են։

Գալատար–Տաղի հանրաց նախորդ տնօրէններէն Ճանիպ ու Խալիտ պէյերու և Վասֆի ու Սիւլէյման էֆէնտիներու պաշտօնավարութեանց հաշիւները քննելու համար մասնախումբ մը կազմուած է Անտառաց և Հանքաց ընդհանուր տնօրէն Պետրոս էֆէնտիի նախագահութեամբ, և Առեւտրական նախարարութեան հաշուակալ Օսման էֆէնտիի և Անտառաց ու Հանքաց Վարչութեան անդամներէն Ղնդապետ Իզզէթ և Եուսուֆ պէյերու և այլոց անդամակցութեամբ։

Վիէննայի Բոլէմիէ Քերէսթոնէն լրագիրն հետեւեալ տեղեկութիւններն հրատարակած է Թուրքիոյ Օրթոտոքս եկեղեցւոյն կազմակերպութեան վրայ, որք արժանի են հետաքրքրութեամբ կարդացուելու։

Օրթոտոքս եկեղեցին ամեն ժամանակ սահմանադրապէս կառավարուած է և ցարդ այնպէս կը կառավարուի։ Պաշտօնապէս չորս պատրիարք և մէկ ինքնօրէն արքեպիսկոպոս կը ճանչէ նա որք են. 1. Կ. Պոլսոյ Պատրիարքն, որ տիեզերական տիտղոսը կը կրէ իբրև գլուխ Յունական Եկեղեցւոյ, ուսկից իրենց անկախութիւնն ստացած են միւս եկեղեցիք (այն է Ռուսիոյ, Սերպիոյ, Դարատաղի, Ռումանիոյ և այլ Օրթոտոքս եկեղեցիք) 2. Աղեքսանդրիոյ Պատրիարքն, որ Պապի և Պատրիարքի կրկին տիտղոսները կը կրէ ըստ Նախնական աւանդութեանց Աբրեւելեան Եկեղեցւոյ. 3. Անտիոքայ պատրիարքը. 4. Երուսաղէմայ Պատրիարքը, 5. Կիպրոսի արքեպիսկոպոսն որ ինքնօրէն իշխանութիւն մ'ունի։

Բոլոր այս պատրիարքութիւնք, ինչպէս նաև Կիպրոսի արքեպիսկոպոսութիւնն, իրենց իրաւասութեան ներքեւ ունին մետրոպոլիտներ, որք թեմեր կը կառավարեն, ինչպէս նաեւ առանց թեմի եպիսկոպոսներ, որք իրենց վերաբերեալ գործոց մասին ուղղակի պատրիարքութեան կը դիմեն։ Ինչպէս որ բոլոր եպիսկոպոսունք ամեն ժամանակ իրենց հրապարակային աղօթից եւ եկեղեցական արարողութեանց մէջ կը յիշատակեն այն մետրոպոլտի անունն՝ ուստից ուղղակի կախում ունին, նոյնպէս ալ մետրոպոլիտք կը յիշատակեն իրենց պատրիարքին անունն, և պատրիարքունք ալ Օրթոտոքս եկեղեցւոյ նուիրապետական գլուխները։ Մինակ Կիպրոսի արքեպիսկոպոսը՝ բիւզանդական Յուստինիանոս կայսեր ժամանակէն ի վեր ինքնօրէն ճանչուած լինելով, եկեղեցւոյ նուիրապետական գլուխները միայն կը յիշատակէ Պատրիարքաց նը–ման։

Տեղական բոլոր Օրթոտոքս եկեղեցիք կը կառավարուին Սինոդի մը միջոցաւ, որ բարձրատիճան եկեղեցականներէ կը բաղկանայ, միւս բոլոր եկեղեցիները կը կառավարէ, և որոյ նախագահն, եկեղեցական կանոնաց համաձայն, պատարագի ժամանակ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին անունը պարտի միշտ յիշել։ Միւս բոլոր Օրթոտոքս եկեղեցիք, որք իրենց անկախութիւնք Թէսերի Մայր եկեղեցիէն ստացած են, և առանց Պատրիարք ունենալու Սինոդի մը ձեռամբ կը կառավարուին, ինչպէս Ռուսիոյ, Յունաստանի, Սերպիոյ, Դարատաղի, Բարլովիէի, Ռումանիոյ և Տալմաթիոյ եկեղեցիք, աղօթից մէջ իրենց Սինոդներուն անունը կը յիշատակեն։

Ռուսական եկեղեցին որ ինքնագլուխ հռչակուած է Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին կողմէ, միակ Սինոդ մ'ունի, որոյ նախագահը՝ Բեգրսպուրգի արքեպիսկոպոսը՝ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին անունը կը յիշատակէ։

Վերոյիշեալ բոլոր պատրիարքունք, ինչպէս նաև Կիպրոսի արքեպիսկոպոսն, անկախ են ի միմեանց, որպէս են նաև միւս բոլոր մետրոպոլիտք և արքեպիսկոպոսք, և նոյն իսկ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքը գերիշխանութիւն մը չունի անոնց վրայ։ Իւրաքանչիւր մետրոպոլիտ և արքեպիսկոպոս ինքնօրէն է իւր թեմին մէջ, և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքը չէ կարող իւր թեմէն դուրս պատրաստել կամ կրօնական արարողութիւն մը կատարել՝ առանց այդ թեմի մետրոպոլտին կամ արքեպիսկոպոսին հաւանութեան։

Յունական եկեղեցին, ինչպէս նաև անոր միջոցաւ անկախ հրատարակեալ արեւելեան եկեղեցիք, միակ ներկայացուցիչ մ'ունին յերուսաղէմ, որ է յունական Պատրիարքը։ Միւսն օրհնելու իրաւունքը մի միայն Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին վերապահեալ է։

Հռոմէն առնուած լրոց նայելով, իտալական կառավարութիւնն որոշեր է տարեկան 3000 ֆրանքի գումար մ'ալ իւր կողմէ յաւելուլ այն գումարին վրայ՝ զոր Կ. Պոլսոյ իտալացի վաճառականք հանգանակելով իրենց մէջ՝ առեւտրական սենեակ մը հաստատել որոշած են։

Իտալական դեսպանատան Սէսիա շրջենաւին բոլոր սպայք և նաւաստիք պիտի փոխուին ի մօտոյ, և անոնց յաջորդք փետրուար 19ին Պրինտիզիէն ճանբայ պիտի ելնեն Կ. Պոլիս գալու համար։

Ի նպաստ մայրաքաղաքիս Ֆրանսական բարեգործական ընկերութեան տրուած պարահանդէսին առթիւ, Բերայէն յունուար 31 թուով հետեւեալը կը գրեն Ֆրանսական Տեպէշ լրագրոյն.

Մեր մեծ պարահանդէսն ի նպաստ Բարեգործական Ընկերութեան տեղի ունեցաւ։ Իրաւունք ունինք անով հպարտանալու, մեք ֆրանսացիքս, վասնզի կատարեալ յաջողութիւն մ'եղաւ այն։ Ամեն ոք պատասխանեց մեր հրաւէրին, ամեն ոք, մինչեւ իսկ ֆրանսացիք, մեծ մասամբ։ Նաև և առաջ շնորհակալութիւն կը պարտինք վեհ. Օսմանին, որ հաճեցաւ, 30 ոսկի (1,200 ֆրանք) ղրկել մեզ։ Գալով ցունաց, Հրէից և Հայոց, անհնար էր սակից աւելի սիրայօժար և առատաձեռն երեւիլ։ Շուրջ 18,000 ֆրանք հաւաքեցինք, և այս գեղեցիկ ժամանակի մէջ, անուսալի յաջողութիւն մ'էր այս։

Թղթակիցն ապա իւր խօսքը մանաւորելով, կը խօսի Պ. Տրվոյի վրայ, որուն այս առթիւ տարած ջանքերն յիշելով, կը գրուատէ նաեւ Օսմ. Պանքային այդ ֆրանսական տնօրէնին տաղանդն, ընտիր յատկութիւններն ու մարդասիրական զգացումն։

Մխախտի մաքսատան տնօրէն Ճոն Ավրամիէս էֆէնտի անցեալները Սամսուն ղրկուած էր, մխախտի գնման առթիւ այն տեղ պատահած անկանոնութիւնները քննելու համար։ Կ'երեւի թէ Ավրամիէս էֆէնտիի քննութիւնք բաւական ծանր զեղծումներ երեւան հաներ են, ըստ որում Բէյթի տնօրինութիւնն իւր բարձրագոյն պաշտօնատարներէն մին ղրկեց անդ։ Սթամպուլ կը ծանուցանէ թէ Բալիտատի պէյ նախընթաց օրը Սամսուն ուղեւորեր է քարտուղարի մը հետ, քննութիւն մ'ընելու լիազօր իշխանութեամբ։

Վիէննայի թերթերը կը ծանուցանեն թէ Աւստրիոյ դահաժառանգ Ռուտոլֆ իշխանն ու Սթեֆանի իշխանուհին նոր ուղեւորութիւն մը պիտի ընեն յարեւելս։

Իշխանն և իշխանուհին ամսոյս վերջերը Թրիէստ պիտի երթան, ուստից Մարիմար շրջենաւով Լաքրոմա կղզին պիտի այցելեն որ իշխանին ստացուածն է. անտի պիտի անցնին Բորֆիւ, ուր քանի մ'օր մնալէ յետոյ՝ մարտի մէջ Աթէնք պիտի ուղեւորին։ Անդ շաբաթ մը անցուցեալէ յետոյ, արքայազուն ուղեւորք Օսմանեան և Յունական Արշիպեղագոսի կղզիները պիտի շրջին, և յետոյ Իզմիր ելնելով դէպի Փոքր–Ասիոյ խորերը քիչ մը պիտի յառաջանան։

Վերադարձին Կրետէէն պիտի անցնին, և Ֆիումէ այցելէ յետոյ, Վիէննա պիտի վերադառնան Թրիէստի ճանբով։

Ամբողջ ուղեւորութիւնն հինգ շաբաթէն աւելի չպիտի տեւէ։

Բեգրսպուրգի Օսմանեան դեսպան Շաքիր փաշա փետր. 11ին փառաւոր երեկոյթ մը տուեր է, յորում իտալական Օբերոյի նուագածուաց խումբը նուագեր է մերթ ընդ մերթ։ Սոյն հանդիսին ներկայ գտնուեր են նախարարք, քաղաքային և զինուորական պաշտօնատարք, դեսպանք և Բեգրսպուրգի բարձրատիճան դասէն բազմութիւն տիկնայք։

Նմանապէս անցեալ շաբթու շքեղ պարահանդէս մը տուեր է Կ. Պոլսոյ անգլիական նորընծաիր դեսպան Սըր Է. Թորնթոն, որ Բեգրսպուրգի կը գընանի՝ և իւր յաջորդին Սըր Ե. Մորիէի դալստեան կ'սպասէ։

Յայտնի է թէ բրիտանական կառավարութիւնն այլ ևս չընդդիմանար որ Դահիրէի Հանրային Պարտուց վարչութեան քով Գերմանիոյ և Ռուսիոյ կողմէ մէկ մէկ պատուիրակ կարգուին։ Հաւանական կը կարծուի որ Գերմանական կառավարութիւնն այդ պաշտօնն յանձնէ Պ. Թրէսքովի որ երբեմն Դահիրէի գերմանական հիւպատոս եղած է և այժմ Կ. Պոլսոյ ընդհանուր հիւպատոսութեան պաշտօնը կը վարէ։ Այս անուանման մասին առ հասարակ նպաստաւոր կարծիքներ կան։

(Մանիկեան)

Սոֆիայէն կը գրեն թէ Հանրի տը Պաթէնպերկ իշխանը վերջերս Պելկրատ այցելած ժամանակ, իւր եղբօր՝ Ալեքսանդր իշխանին փափաքանց համաձայն, պաշտօնական անձանց հետ տեսակցած միջոցին սահմանադրական խնդրոյն առթիւ ծագած սերպոյ–պուլղարական վէճին ակնարկութիւն ըրեր է։ Իշխանն այս առթիւ յայտներ է պուլղար կառավարութեան բարի արամադրութիւններն և փոխադարձաբար Սերպիոյ մէջ Պուլղարիոյ նկատմամբ տեսնուած բարի արամադրութեանց վերահասու եղեր է։ Սակայն խնդիրն՝ իւր այժմեան վիճակին մէջ՝ երկու պետութեանց համաձայնութեամբ միայն կրնայ կարգադրիլ, և Պելկրատի մէջ կ'սպասուի որ պուլղար նախարարութիւնը նախաձեռնութիւն ստանձնէ այս մասին ձեռնարկ մ'քննելու։ Սակայն դեռ յայտնի չէ թէ այս վերջինը պիտի համակերպի՝ այդ փափաքանց, քան զի ուրիշ այս պահուս բոլորովին երկաթուղեայ խնդրոյն զբաղուիլ է։

Մանիթէր Կիմանայ թէ կայսերական հրամանաւ մօտ ատենէն անասնաբուժական վարժարան մը պիտի բացուի Թաքսիմի հրապարակին վրայ, Ջրանկրայ զօրանոցին կից։ Այս վարժարանի տնօրէնութիւնը պիտի յանձնուի Պրիւսէլի բժշկական վարժարանի ուսուցիչ պէճիացի անասնաբուժի մը։ Հիւանդ կենդանիք ձրիաբար պիտի դարմանուին, ի բաց առեալ մնդեան ծախքն՝ որ պիտի վճարուի կենդանւոյն տիրոջ կողմէ։

Սանայէն յունուար 26 թուով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն առ Օսմանը.

«Ամսոյս 15ին գարնան եղանակը կը սկսի իբեէմէն. այս տարի օդերը չխաբեցին զմեզ, վասնզի այս պահուս ծառերը, մերկանալով իրենց ձմրան կերպարանք, ծաղկիլ սկսան։

«Գաւառիս անգրագիտութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է, հակառակ մերթ ընդ մերթ արարաց հետ պատահած քանի մը կռիւներու։ Պատմենք՝ օրինակի համար՝ այս կարգի կռիւներէն մին որ պատահեցաւ Անսի մէջ, բայց առաջքը կրցաւ առնուլ տեղւոյն հրամանատար Հաղարապետ Մէհմէտ Հալիլ էֆէնտի։ Ֆէրահիլ կոչուած հրոսախմբէն քանի մը հոգի Պէյթ–իլ–Ֆաքիհի մէջ Իսմայիլ Ճէմիլ անուն մարդուն տունը պաշարելով, բոլոր կոհ կարասիքն ու ոչխարները տարին։ Այս Իսմայիլ, որ ժամանակաւ աւազակ մ'էր, ուզելով իւր ձեռօք պատժել յանցաւորները, ժողովեց ընկերներն և Ֆէրահիլ հրոսախմբին վրայ յարձակեցաւ։ Կռիւը պիտի մեծնար եթէ տեղւոյն Դայմագամ Նէճիպ էֆէնտի իւր ոստիկաններով վրայ չհասնէր։ Իսմայիլ ծանր պատժոյ ենթարկեցաւ։

«Այս օրերս 15 օխայի չափ վառոդ պայթեցաւ Սանայի զօրանոցին մէջ. երեք ոստիկանք վիրաւորեցան հրդեհի ժամանակ և անմնցմէ մին մեռաւ։»

Եվրոպական Նախարարութեան կողմէ գաւառական իշխանութեանց ուղղեալ շրջաբերական մը կը պատուիրէ որ դատարանաց կամ վարչական ժողովոց ներկայանալի քարտէսներու և յատակագծերու օրինակներն եթէ երեք դրուշոց գրոշմ չկրեն, պէտք չէ նկատուին առնուին։

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն որոշած է, թէ երբ կառավարութեան փաստաբանք իրենց ստանձնած դատերուն պատճառաւ քաղաք մ'ուրիշ քաղաք երթան, իրաւունք ունենան իրենց տեղափոխութեան ծախքն առնուլ, կառավարական պաշտօնէից նը–ման։

Ճանիֆեաճի Միհրանի Իսմիւտարի նախորդ ընդհ. դատախազ Համտի պէյի դէմ բացած դատն, որ վերաքննութեան ատենի ոճրագատ ճիւղին առջեւ կը տեսնուէր, աւարտեցաւ։ Այս դատ, որ ծանօթ է արդէն մեր ընթերցողաց, բաղում նիստեր գրաւեց և քանէ աւելի վկայք լսուեցան։

Դատարանն՝ եղած հարցաքննութիւններէն և ներկայացեալ վկայութիւններէն եզրակացուց թէ Համտի պէյ չէր դանակոծած զՄիհրան, այլ միայն չարաչար վարուած էր անոր հետ։ Ճանիֆեաճի Միհրան պատճառ եղած էր տասնապետ Ահմէտի ստացած վերքերուն. իսկ Ճէմալ պէյ նախատած էր զՄիհրան։ Ամբաստանողն և ամբաստանեալը, Պատժական օրենսդ. 106 և 183 յօդուածոց համեմատ հետեւեալ պատժոց դատապարտեցան.

Ահմէտ, Ճէմալ պէյ և Ճանիֆեաճի Միհրան 15ական աւուր բանտարկութեան, իսկ Համտի պէյ 8 աւուր բանտարկութեան։

Միհրան և Համտի պէյ յայտարարեցին թէ վճռաբեկ ատենին պիտի դիմեն։

Երկուշաբթի գիշեր, երեք հոգի ձի նետած՝ Բերայի ոստիկանութեան պաշտօնատան առջեւէն անցած ատեն, մին դաշունի հարուած մը տուաւ ձիավարին կուրծքին, որ անոնց եւտեւէն կերթար։ Թէեւ ոստիկանք տեսան այդ ոճրագործութիւնը, բայց չհամարձակեցան ձերբակալել զանոնք, որ ձիաշաւ խոյս տուին փողոցի մը մէջ։

Զիավարը ծանր վիճակի մէջ է։

Դարձեալ նոյն գիշեր Էահէմ անուն թուրք մը Թագսիմի առջեւ պիստակ ծախող պարսիկ մը ծեծելով ծանրապէս վիրաւորեց զայն. սորա կեանքն ևս վտանգի մէջ է։

Ոստիկանութիւնը կը ծանուցանէ թէ Քոնքորտիայի թատրոնին դուռը ծաղկավաճառ Վանկէլ, անցեալ շաբթու Զիչէքճի փողոցը հանդերձավաճառ Մոքիա անուն կնոջ տունն երթալով, կը խաբէ թէ վարձակալ մը պիտի բերէ իրեն։ Յաջորդ օրը Վանկէլ դարձեալ նոյն տունը կերթայ բարեկամի մը հետ եւ երկուքը մէկնց տան տիրուհւոյն վրայ յարձակելով, մատանին կը յափշտակեն։

Վանկէլ բռնուած է, եւ ընկերն ալ կը փնտռուի։

Նախընթաց օրը Թոփհանէ բնակեալ Էյուպ էֆէնտի եւ քանի մը բարեկամներն՝ ամենքն ալ իրենց ընտանեօք Պուլղարիոյ մօտ Սէլլի–Օվասի կոչուած տեղն իւր ագարակը գնացին։ Գիշերը, Պուլղարիոյ գիւղացիներէն տասն պինեալ մարդիկ, ագարակը մտնելով, բռնութեամբ ստիպեցին կիներն որ իրենց հետեւին, կարծելով թէ վաճառարոյ կանայք էին, տղամարդիկը բնակարան դէմ դրին, կռիւ մը ծագեցաւ, յորում Էյուպ էֆէնտիի մէկ բարեկամն եւ կին մը վիրաւորեցան։ Ցիչ վերջը, գիշերջիք տեսնելով որ գործը պիտի սաստկանար ետ քաշուեցան, եւ յաջորդ օրն անոնցմէ 4ը բռնուեցան։

ԳՆԱՅԻՔ ՏԵՍՆԵԼ

Եթէ կը տարակուսիք, կը հրաւիրուիք երթալ տեսնել Սէնէրի ճշմարիտ կոյր դիտեանն։ Ամերիկեան Սինկերի ընկերութեան տիեզերական համբաւն արդար և իրաւացի է, որովհետեւ այդ համբաւը ծագում կ'առնու իւր հռչակաւոր կարի մեքենային բաղմատեսակ առաւելութիւններէն։ Շատ դիւրին է այդ մեքենային բանիը տեսնել այն վաճառատանց միոյն մէջ զորս Ընկերութիւնն հաստատած է ի Կ. Պոլիս և որոց հասցէն նշանակեալ է մեր չորրորդ երեսին մէջ։

Որովհետեւ պէտք է միշտ զգուշանալ նմանողութիւններէն, հարկ է փորձեր ընել տալ Ընկերութեան վաճառատանց մէջ, մանաւանդ որ այդ փորձերը ձրի են, ձեր գնած կարի մեքենային վրայ, որ Սէնէրի ճշմարիտ կոյր դիտեանէն կ'ելնի։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԳԱՆՍ ՀԱԳԱՆՍ

Աթէնք, 17 փետրվար

Երեսփոխանական ժողովն 104ի դէմ 108 ձայնիւ անվստահութեան առաջարկ մ'ընդունեց նախարարութեան դէմ։

Աթէնք, 17 փետրվար

Նախարարութիւնն հրաժարական պիտի տայ։

Հանոյ, 17 փետրվար

Լանկսոնի պարիսպներուն տակ տեղի ունեցած վերջին կռիւներուն մէջ Ֆրանսացւոց կորուստն է 39 մեռեալ և 222 վիրաւոր։ Զինեալ կորուստն յայտ. մեծ է։ Սոքա զէպ ի սահմանագլուխ նահանջեցին։

Ֆրանսացիք մեծ քանակութեամբ ուտեստ, զէնք և ռազմամթերք գտան Լանկսոնի մէջ։

Պուքրէշ, 17 փետրվար

Նախարարութեան մէջ մուծուած փոփոխութիւնք բնաւ չեն փոխեր կառավարութեան ներքին և արտաքին աշխարհավարութիւնը։

Լոնտրա, 17 փետրվար

Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպանատան գործակատար Պ. Ուիլսոնէմ Պէլիրատի դեսպան անուանեցաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 6 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

ամս. Լոնտրայի վրայ	(պանքայի)	110	1/8
3 » » »	(վճռական)	109	3/4
1 » Բարիզ »	(պանքայի)	22 95	
» » »	(վճռական)	23 02 1/2	

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԹԵՂԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	դ.	9 49
Պոլսոյին գոցուելէն վերջը	» ...	9 20
Բերայի մէջ	» ...	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	» ...	9 22
Բարձրագոյն գին	» ...	9 22 1/2
Նուազագոյն	» ...	9 22
Կէս օրին	» ...	9 22
Ինդիկ էգիպտական	Գ. Կ.	74 35
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		75
Բերայի մէջ		—
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.		75 20
Կէս օրին		75 25
Հէվալէսիզ		15
Լէքօր գնուոյիտէի		—
» իսնիֆիէի		—
Փոխառութիւն 1863	....ֆր.	72
» 1865	»	60
» 1869	»	52
» 1873	»	46 25

Պոն տիւ Թրէզոր	Անգլ. Լ.	22 50
Բուժելիի երկաթուղի	Ֆր.	46
Թպղիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—
ԲաՇեթուղթ Լաբրօսմի	»	70

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՆԵՐ

Յօսիէթէ ժէնէրալ	Գ. կ. Անգլ. Լ.	3 15
Քրէտիթ ժէնէրալ	» » Օսմ. Լ.	6 32
Պանք տը Գոնս	» » »	5 20
Սօս. Շանժ է Վոլէօր	» » Օսմ. Լ.	3 20
Թրամուէյ	» » »	276

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանկոց	»	87 31
Անգլիական ոսկի	»	110 18
Բոլ. Խմբերիալ	»	90 20
Քրիմից	»	51 20
Ռուսպիի թղթադրամ	»	8 60
» արծաթ	»	39 15
Ֆիօրին	»	9 3
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	107 39
Վեցնոց	»	102 35
Հինգնոց	»	102 35
Մեթալիք	»	99
Պղինձ	»	860
Թղթադրամ	»	3000

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լ. Շաբաթ, 17 Փետրվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտ. գոցուեցաւ		99 1/4
Օսմ. բացուեցաւ		17 3/16
» » գոցուեցաւ		17 3/16
Միացեալ կրոն 1		37
» » 2		20 5/8
» » 3		17 1/4
Փոխառութիւն	1877	84
Պանք Օթոման		13 7/8
Ռուսական փոխառ.	73 (գ. կ.)	96 5/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)		68 1/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)		88 3/4
Տայրա Սանիէ		65 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչիլտ)		37 1/2
Հուդայական պարտաթուղթ	1877	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 55

Վիէննա, 17 Փետրվար ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լնտնտի վրայ		124 50
Օսմանեան երկաթուղի		22 70

Բարիզ, 17 Փետրվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	բաց	109 72 1/2
» » 3 %	բաց	81 35
Օսմանեան քօնսոլիտէ բացուեցաւ		17 37 1/2
» » գոցու. գ. կ.		17 50
Միացեալ պարտք Սէրի Բ.		21 10
» » Գ.		17 40
» » Դ.		— —
Օսմանեան երկաթուղի		46 75
» Բէյրութի բաՇեթուղթք		508 75
Պանք Օթոման		602 50
Գրէտիթ Լիոնէ		558 75
» Ֆոնսիէ գ. կ.		1335
Բաժնետոմս Լիոնի (գնբ. կոր.)		1263 75
Սուէզի ջրանցք	Բարձրացում	1938 75
Ռուսական 5 %	1877ի (գ. կ.)	100
Իտալական Ռանթի (գ. կ.)		97 90
Եգիպտական միացեալ գոց		346 25
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)		62 1/8
Բրիօրիթէ թիւրք		408 75
5% Հելլենական (գ. կ.)		347 50
Ձեր Լոնդոնի վրայ		25 37

ՊԱՏԿԵՐ

ԵԿԵՂԵՑՈՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՆԵՐԻ

ԵՒ

ՀԵՒԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԵԱՆՆԵՐԻ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Սոֆէան Լարժանպէ Աբէլեան Զմիւռնացոյ

(Արտօնութեամբ Կրօնական Ժողովոյ)

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Տորբատէն յունվար 9 թուով կը գրեն Բոսֆէ Կոսբէրին թէ Տորբատի շուկային մէջ հակարքէական վիրաւորիչ անկարգութիւն մը տեղի ունեցեր է, որ տեղական ոստիկանութեան ձեռնարկած խիստ միջոցներու շնորհիւ հապիւ զսպուեր է։ Նոյն օրուան երեկոյեան ժամանակ, Լ. հրեայ երկու եղբարք իրենց դրան առաջ կանգնած կը խօսակցէին խաղաղութեամբ, երբ մօտակայ գինետան տարաբներէրէն երկուքը դիմաւորուելէն դուրս ելնելով յանկարծ կը յարձակին սոցա վրայ և ոտքէն մինչեւ գլուխը ծեծելէն և ուշաթափ ընելէն յետոյ փողոցի հակառակ կողմէն կը մտնեն գինետունը։ Լ. եղբարք գետնէն ելնելով անոնց ետեւէն կը վազեն մինչեւ գինետուն։ գինետան մէջ չեն գտներ զանոնք։ շուտով յաջորդաբար ամբոխ մը ժողովեցաւ և մինչեւ որ ոստիկանութիւնը կը հասնի, նոքա «Այս տեղ բերէք դանակներն, սատկեցուցէք հրեաները, կախեցէ՛ք հրեայներն, մահ հրէից» աղաղակելով յարձակեցան Լ.ի տան վրայ ջարդարարդ ընելու։

Քրիստոնեայ մը համարձակեցաւ ամբոխին դիտել տալ իւր այս բարբարոսութիւնը—«Հրեայներն ի՞նչ ըրած են ձեզ»։ այս խօսքի համար ամբոխը յարձակեցաւ խեղճ մարդուն վրայ և մարմնոյն մէջ ողջ ոսկոր մը չթողուց։ կիսամեռ վիճակի մէջ հապիւ փոխադրեցին տուն։ Ոստիկանութիւնը վրայ հասաւ և նորա ու ամբոխի մէջ կռիւը սկսաւ այս անգամ. ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ամբոխը ցրուել և քանի մը անձինք բանտարկել։

Շատ զարմանալի է, կը յարէ Բոսֆէ Կոսբէրէ, Տորբատի Ռուսաց այսպիսի վարմունքը։ առաւել զարմանալի է այն պատճառաւ որ Հրեաներն այս տեղ խիստ սակաւաթիւ են եւ նախանձելի վիճակ մը չունին, որով գրգռած լինէին Ռուսերն իրենց դէմ։ աղքատ ժողովուրդ մ'են նոքա եւ արհեստով միայն կ'զբաղին։

Անցեալ տարի Մոսկուա տարին Երեւանի մէջ ցանուած ամերիկեան բամբակին, որ առաւել ընտիր է քան թէ Խիվայի, Պուխարայի եւ միջին Ասիոյ միւս երկիրներու մէջ ցանուած ամերիկեան բամբակի տեսակներն։ Մոսկուայի գործարանատերը խիստ գոհ եղան Երեւանեան բամբակէն, բայց կը ցաւին որ այդ բամբակի մշակութիւնը տապալին չատ զարգացած չէ Երեւանի մէջ եւ քիչ կ'արտադրի Դեկտեմբերի վերջին ի Մոսկուա Երեւանեան բամբակին պարտատոմսի գրքամով 8 ր. 75 կ. էն մինչեւ 9 ռուբլի կը ծախուէր, մինչդեռ Խիվայինը եւ միւս երկիրներունը 6 ր. 10 կ. էն մինչեւ 7 ր. 25 կ. կը վաճառուէր։ Ուստի անհրաժեշտ է Երեւանի նահանգի մէջ բամբակի մշակութիւնը զարգացնել եւ ամեն միջոց ի գործ դնել նորա ընդարձակման համար։

—Ներքին գործոց նախարարութեան վիճակագրական մասնաժողովը խիստ հետաքրքրական տեղեկութիւններ հաւաքած է Ռուսիոյ ամբողջ կայսրութեան ստորնակարգ և միջնակարգ վարժարանաց քանակութեան և արական ու իգական սեռի ուսանողաց թուոյն մասին։ Այս տեղեկութիւններէն կ'իմացուի որ ուսումնարաններն քննելու ժամանակ, այն է 1882ին, Եւրոպական Ռուսիոյ յիսուն նահանգաց մէջ արական սեռի միջնակարգ ուսումնարանաց թիւը 456 էր եւ անոնց մէջի բոլոր ուսանողներն 107,939 կը հաշուէին, իսկ իգական սեռի միջնակարգ ուսումնարանաց թիւը 534 էր եւ անոնց մէջ ուսանողք 79,627 կը հաշուէին։

Բոլոր տարրական եւ ստորնակարգ վարժարանաց թիւն 28,329ի կը հասնէր, որոց մէջ արական սեռի մանուկներէն 1,177,504 եւ իգական սեռի մանուկներէն 362,471 կ'ուսանէին։

(Նովոյե Վրէմա)

Գերմանական Հայաստանի լրագիրը կը հաղորդէ թէ, ի Բերլին տարի մոռրութիւն կայ Պալթիկեան ռուսական նահանգաց պետական ուսումնարաններու մէջ ռուսերէն լեզուի դասաւանութիւնը մտցուցնել։

Ի Ռուսիա, զինուորական բժշկական Ակադեմիոյ բրոֆէսէօրներու մասնակցութեամբ յատուկ մասնախումբ մը կազմուած է բրօֆէսէօր Դորբոլովինի նախագահութեամբ, որ նախագուշական միջոցներ ձեռք պիտի առնու քոլերայի դէմ եւ ռուսական զօրաց առողջապահական միջոցներն եւ օրէնքներն քննելով կ'զբաղի։ Մասնախումբը նախընթաց տարւոյ մէջ քոլերայի ծագմանց եւ այլ եւ այլ երեւոյթից նը-կատմամբ խիստ բազմաթիւ ու մանրամասն տեղեկութիւններ հաւաքած է, այնպէս որ եթէ քոլերան պատահմամբ մուտ գործէ ռուսական զօրախմբի մը մէջ, առաջքն առնելու ամեն միջոցներն ի գործ պիտի դրուին։ Պատասխանութիւնք տեսնուած են և կարգեր ու կանոններ հաստատուած։ Այս բոլոր պիտոյից համար 637,000 ռուբլի ծախք կը հաշուի։

—Պիպերիոյ երկաթուղւոյ գլխաւոր գծի ուղղութեան խնդիրը վճռելու համար նախարարաց ժողովը ճանապարհներու հաղորդակցութեան և եղանոյց նախարարաց տեղեկագրեց որ երկաթուղւոյ չինութեան եղանակի նկատմամբ իրենց կարծիքը յայտնեն և համաձայնութիւն մը գոյացնեն իրարու հետ։ Այժմ, ինչպէս կ'իմանանք, համաձայնութիւնք գոյացած են վերոյիշեալ երկու նախարարաց միջեւ։ Պիպերիոյ երկաթուղւոյ գիծը պիտի սկսի այն տեղէն ուր Փինէլ գետը Օբէնպուրկի երկաթուղին կը կտրէ, մինչեւ Ուֆա քաղաքը, և Զլատուուստի վրայով Ուրալեան լերանց արեւելեան ստորոտներէն մինչեւ Եկատերինպուրգի Թիւմէնիի գծի կեսերէն մին։

—Նախընթաց տարւոյ մէջ քոլերայի երեւման պատճառաւ, Ներքին գործոց նախարարութիւնը կը զբաղի այժմ ամբողջ կայսրութեան առողջապահական բարեւթման միջոցներն քննելու խնդրով։ Այս մասին նախարարութեան ներկայացուած ամենակարեւոր ծրագիրներէն մէկը կը արտայդրէ որ կայսրութեան բոլոր նահանգաց մէջ առողջապահական ժողովներ կազմուին, որոց՝ բացի բժշկական անձերէ՝ պարտաւոր են մասնակցիլ և տեղական վարչութեանց ներկայացուցիչները, զեմստվոները, քաղաքային ընկերութիւնները և հաշտարար դատաւորները։ Իւրաքանչիւր առողջապահական ժողովի նախագահը տեղական կառավարութենէն պիտի ընտրուի։ Առողջապահական ժողովն առանձին ամիսն անգամ մը նիստ պիտի գումարի, իսկ հարկ եղած ժամանակ՝ մէկ անգամէն աւելի։

Առողջապահական ժողովներու զբաղմանց գլխաւոր նիւթերն կը կազմեն 1) մարդոց և անասնոց մէջ երեւցող համաճարակ հիւանդութեանց առաջքն առնելու համար ընդհանուր ծրագիր մը յօրինել, 2) նահանգի կամ գաւառի առողջապահական խնդիրներն քննել, 3) ժամանակաւոր հիւանդանոցներ հաստատել և մասնաւոր հոգաբարձուց տեսչութեան ներքեւ դնել։ Բժիշկներն և անասնաբոյժերը պարտաւոր պիտի լինին մարդոց և անասնոց մէջ երեւցող համաճարակ հիւանդութեանց դէպքերու մասին իրենց տեղեկութիւն տալ առողջապահական ժողովներուն։

Կարգերու պատուիրագանցութեանց և թերութեանց համար խիստ պատիժներ և տուգանքներ կ'որոշուին։

(Բոսֆէ Կոսբէրէ)

Թաշկինտէն կը հեռագրեն թէ բրօֆէսէօր Վ.էսէլովսկի որ անդ կը գտնուէր հնագիտական խուզարկութեանց համար, փետրուարի 15ին Սմրղանտ պիտի մեկնի Ափրոսեագիոյ մէջ Ալեքսանդր Մակեդոնացւոյ ժամանակուան քաղաքին աւերակներն պեղելու համար։

—Ի Ռուսիա Պենզայի մէջ լուացարարուհի կին մը գետերն պրոտած տեսն ծրար մը կը տեսնէ գետին ինկած, զոր վերցնելով և բանալով 4,800,000 ռուբլի ահագին գումար մը կը գտնէ անոր մէջ։ խեղճն ոստիկանութեան կը յայտնէ։ ոստիկանութիւնը կը ճանաչէ եղեր տէրը, որ նոյն ժամանակ Մոսկուա կը գտնուէր։ կը հեռագրէ անոր գալ և ստանալ իւր կորուսած դրամն։

—Նոր օրերս Ելիզավետգրադ քաղաքի մէջ վախճանեցաւ 115 տարեկան հասակի մէջ սպայակոյտի զօրապետ Պետրովսկի։ սա մասնակից եղած էր Նաբոլէոնի դէմ մղուած բոլոր պատերազմներուն։

(Նովոյե Աբաղէնէ)

Ռուսիա մէջ սովորութիւն է որ մեծ պահքի առաջին օրէն սկսեալ մինչեւ Զատիկ թատրոնական ներկայացումները կը դադրին։ այս սովորութիւն ամբողջ Ռուսիոյ համար դրեթէ օրէնք դարձած է այժմ։ այս օրէնքին պարտաւոր են հպատակիլ Ռուսիոյ այլացեղ և այլակրօն ժողովուրդներն ալ, միայն ֆրանսական դերասանական խմբերն ազատ են այս օրինաց հպատակելէ։ Նովոյե Լոսսլով այս նախապաշարմանց դէմ, կծու դիտողութիւններ կ'ընէ, այս մասին և կը պատարակէ այն միտքը դաղափարն թէ մեծ պահքի մէջ թատրոն ներկայացնելն մեղք է կ'ըսեն։

Վարաւիոյ Վեսուվիոյ լրագիրը հետեւեալ հետաքրքիր եղելութիւնը կը պատմէ։

Երկու երիտասարդներ վիճաբանութեան կը բռնուին։ ասոնցմէ մին կը պնդէր թէ ճարպիկ մուրացկանը օրուան մէջ շատ բան կը շահի, իսկ միւս երիտասարդը հակառակը կը պնդէր թէ բան մը չի շահիր։ վէճը սատականալով դաւա դրին և որոշեցին մուրացկանի կերպարանք մտնել և միասին մուրալ։ եթէ արդիւնքը մէկ օրուան մէջ 16 ղրուշէն պակաս լինի, այն ատեն աւելին վիճաբանը 360 ղրուշ պիտի վճարէ բարեգործական հիմնարկութեանց։ իսկ եթէ արդիւնքը 16 ղրուշէն աւելի լինի՝ երկրորդ վիճաբանը յիշեալ գումարը պիտի վճարէ բարեգործական հաստատութեանց։ Զատանակ մուրացկաններու մորթի մէջ մտան, և իրենցմէ մին իբրեւ կոյր կը ներկայանար։ հետեւեալ օրը առաւօտեան ժամ 9էն սկսեցին մուրալ երկու երիտասարդները երբեմն տուներէ եւ երբեմն խանութներէ։ ցերեկը ժամ մը հանգիստ ունեցան և երեկոյեան ժամը 7ին դադրեցան մուրալէ։ Մուրացկանութեան արդիւնքը սպասուածէն խիստ մեծ եղաւ։ 10 ժամուան մէջ 30 ղրուշ ժողված էին, զոր աւելցնելով գրաւ դրուած 360 ղրուշի վրայ, բարեգործական հիմնարկութեան մը նուիրեցին։

ԳՐԱԿԱՆ

ՀՆԴԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆԱԽԱԼԵԶՈՒ

Հ. ՍԵՐ. Վ. ՏԷՐՊԻՇԵԱՆ

Ի ՄԽԻԹ. ՈՒԽՏԷՆ ՎԻԵՆՍ

Թէ քանիպատիկ մեծ ծառայութիւն մատուցած է իմաստասիրող ազգաց քով գիտութեանց և հմտութեանց այլ և այլ ճիւղերուն՝ իրր կէս դարէ վեր զարգացած գիտութիւնն Համեմատական լեզուաքննութեան (linguistique comparative), յայտնի է հմտացելոց։

Մօտ ատեններս հայ գրականութեան ասպարիզին վրայ ալ այս կարգի նոր երկասիրութիւն մ'երեւան եկած կը տեսնենք ուրախութեամբ,—Հնդեւրոպական Նախալեզու անունով,—մեր բազմաթիւ բանասիրաց՝ ոմանց նիւթ հետաքրքրութեան և հետաքրքրութեան, կիսոց իրր պարապմունք ուսման և քննութեան, և այլոց առիթ խնդծանաց և դատապարտութեան։

Մեր սակաւաթիւ ընթերցողաց մէջ դժբախտաբար քիչ և չատ քիչ են առաջին և երկրորդ կարգի ընթերցողք այսպիսի գրուածոց։ Բայց ի՞նչ զարմանք՝ երբ դեռ սակաւաւոր են նաեւ այն ազգերն, որոնց մէջ ըստ բաւականի տարածուած կամ ընդհանրացած և ըստ օրինի ծանօթացած ըլլայ սոյն գիտութիւնը։ Կը վտանգ ըսել որ Յարգոյ Տէրվիշեան Հօր սոյն երկասիրութեան երախտապարտ ըլլալու է հայ բանասիրութիւնն ամենայն նկատմամբ։ Եւ եթէ թերևս տեսնուին ատ անդ մեկնութիւններ ու մակաբերութիւններ, որոնք գուցէ աւելի ենթակայական ըստ ուրեք են քան առարկական ճշմարտութիւնք, ինչպէս հասարակ են սոյնպիսի գրուածոց, այդ՝ ոչ երբէք բաւական է գործոյն յարգը նուազցընել։

Սակայն մեր մէջ՝ բաղձալի էր որ բանասիրութեան այս ճիւղին հետամուտ անձինք իրենց արձակած և արձակելու վճիռներն առ ժամանակ մի կասեցընէին, քանի որ ընդհանուր լեզուաքննութեան արուեստը չեն ըստ օրինի ուսումնասիրած։

Վերջին տարիներս փոքրիկ հեղեղ մ'ելաւ (իրր թէ այս կարգի) քննական-ստուգաբանական աշխատասիրութեանց հայերէն լեզուի տարբերաց վրայ, այնպիսի գրիչներէ՝ որոնք պարզ լեզուագիտութեան և իմաստասիրող լեզուաքննութեան մեծ տարբերութիւնն ըմբռնելէն յառաջ՝ յասպարէզ յարձակեցան համարձակ, ինչպէս կ'երևի՝ սա համոզմանէ մղեալ՝ թէ մէկ կամ երկու լեզուի գործնական հմտութիւնը բաւական կ'ընէ զլեզուագէտը լեզուաքննիչ փիլիսոփայ հանդիսացընելու։

Ցիշեալ երկասիրութեան Յարգոյ Հեղինակն ենթադրեր է բաւական թուով խելամուտ անձինք իր ընթերցողաց մէջ, դնելով զայն ի վտանգի՝ քիչերուն դովասանքն ու ծափահարութիւնն ընդունելու, չատերուն անհանութեան ցոյցերն և աւելի չատերուն անտարբերութիւնն։ Ըստ մեզ՝ լաւ ևս էր բանասիրութեան հետամուտ նորընծայ հասարակութիւն մը՝ գիտութեան տաճարին յանկարծ վերին սանդղամասն անոր ցոյց տալէն յառաջ՝ նախ ստորին աստիճաններէն բարձրացընել, այսինքն՝ նախ այս կարեւոր գիտութեան էութեան ու դոյութեան և անդրդուելի օրինաց խելամտեցընել և յետոյ վերջնական արդեանց երևոյթները ծանուցանել։

Հ. ԱՐՍԷՆ Վ. ԱՅՑԸՆԵԱՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՀՈԳԵԼՈՅՍ ՆԵՐՍԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱ, 27 դեկ. 1884

Այն ինչ լրագիրք գուժեցին յականջս տարագրեալ եղբարց մերոց՝ և հաստատեցան Ցանն Զուզայ՝ դպրապետ ըստ անակնուելի օրհասի Գերապատիւ Տ. Տ. Ներսէս Պատրիարքի և Հօր Հայրենեաց, ամենեքեան իրրև տրտմութեան բաժակեալ՝ արբեալ խորասոյզ ընկղմեցան ի մրուր յետին դառնութեան։ ոչ այլ ինչ լինէր լսելի ի բերան հասարակաց զուսուրս ինչ՝ իբր անհաւատալս վարկուցեալ՝ բայց եթէ չը-չունչ ասից և մխմնոյ ի բերան զաւազանն հրաժարեցելոց յաչխարհէ այնպիսի բարեբարոյ և անկիրծ հայրենասիրի Հօր առատացուցանէին։ Իբրեւ հաւաստեցաւ անակնուելին այն դոյժ՝ յետ քանի աւուրց յԱրեւելք լրագրոց ժամանելոց ասա, հասարակութիւնն ընկղմեալ յարտասուս դառնութեան ընդ Հոգեւորականացն՝ ժողովեցաւ ի Մայր Եկեղեցին Ամենափրկչեան Վանաց և ուրանօր մատուցաւ հաշտարար սուրբ պատարագն՝ սպասահարկութեամբ Սրբազան Տ. Մարտիրոսի Տ. Յովակիմի Արբահամեան և հասանելն ցայն վայր՝ յոր ասի Տէրունական աղօթք, ամենայն հոգեւորականք ժողովեալք լեկեղեցին անդ, շուրջառազդեստ պարառեալ առաջի սրբոյ տաճարի Տեառն, յանդիման սեղանոյ սուրբ պատարագին՝ լուցեալ մմեղէնք ի ձեռս սկսան եղանակել զՀանգստեան շարականն «Անակիզքն Աստուած» տխուր բայց և մեծաշուք հանդիսակատարութեամբ։ Սրբազան պատարագիչն ապա անդ ի բեմն ընթեռնու զաւետարանն սուրբ և զաղօթսն «Քրիստոս որդի Աստուծոյ», առաջի հաշտարար սուրբ մասնոյ և արեան Տեառն աղօթեաց, յիշեաց զՀանգուցելոյն բարեյիշատակ անուն և խնդրելով ամենեցուն ի Տեառնէ՝ հանգիստ «ի գաստ արդարոց յարքայութեանն երկնից։

Աւարտեցաւ հանդէսն տխրագին պաշտօնակատարութեամբն և գպիրքն եղանակեցին «Հայր Մեր» պատարագիս եւ ապա յետ արձակման ժամերգութեան տրտմահաղորդ ժողովուրդքն հանդիսացեալք մեկնեցան այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւն իւր։

Արդ՝ այս շառաւիղ Հայաստան աշխարհի՝ որ սիւնն էր միխիթարութեան իւրոյ Հայրենւոյն՝ լքաւ, որ խարիսխն էր յուսոյ հաստատութեան՝ ընդմիջեցաւ, և որ պարծանաց էր շուք եւ պսակ՝ բարձաւ, բարձաւ ի միջոյ եկ և գնաց ընդ ճանապարհ արեւմտեան կենաց իւր ի տուն յաւիտենից և ելիւզամենայն որդեգրեալսն իրրեւ զտաղաւար յայգւոջ և իրրեւ զհովանի մրգապտից սեղմեսնեաց ի սուգ համակեալ տրտմութեամբ և յաղէսս տխրախիթար ողբոց դառն հեգեգանաց սգրաց։ Զե՞ն իսկ կամք և զիա՞րդ երբէք բանք իմ լինիցին բաւական զօրէ ի ճառ արկանել սորին այսորիկ անզուգ բարերարի և Հօր Հայրենեաց ի Տէր հանգուցելոյ՝ զմեծամեծարար արդիւնս կենդանաւիթ երախտեաց, այլ հաւատաս ընդացեալ, զոր ի կենդանութեան մարդասիրեաց ամենեցուն՝ որոց ի տես հանդիսացեալ՝ են մերկապարանոց և որ անտեսս եմք ի հեռաստանէ լուեալ փառս վերառաքեմք առ Դիտութիւն Ամենակալին, որ առաքեաց մեզ զայսպիսի Տիզերապահաւ և բարերարոյ անձն ի շուք Հայրենեաց և ի պարծանս աղգի, զոր և յետ մահու յանմահութիւն սնարգործեաց։

Ուրեմն և մեք զմտաւ ածեալ զարդիւնս երախտեաց յաւերժատոնելոյն՝ ձեռս ի քնար հոգեկան երգոց շարժեսցուք, դաչեսցուք, գովեսցուք զդիմութիւն Ամենակալին, որ առաքեաց մեզ զայսպիսի բարերարոյ և Տիզերասիրաւ շուք Աղգի, և այժմ ի վերակոչէն առ ինքն ի հաստուցումն վարձուց բարեաց գործոցն հաւատարմական՝ պատկառ կացցուք և նորին սուրբ կամացն և անօրէնութեան. պատկառ կացցուք և զչափս որ արտասուս մեր քամեալ նմա՝ ճանապարհորդեսցուք զերկնային ուղղութեան զան՝ ի սուրբ քաղաքն զերնադաւառ Միւնհոդոսին, և չնորհել պարգեւել հոգւոյ հանգուցելոյն հանգիստ օթեւանի ի դասակցութիւն երանաւանեալ Սրբոցն՝ մշտերան վնաւաց յասելն «Մառայ բարի և հաւատարիմ մուտ յուրախութիւն Տեառն քոյ» և ցողով մխիթարական Հոգւոյն չնորհաց սփոփել զտրտմութեամբ համակեալ սիրտ գերագնիւ որդւոյ Հայաստան աշխարհի, նա մանաւանդ քան եղեսէի հանգիսանդիր հացուածոց տալ առաքինագործ հոգւոյ հանգուցելոյն լինել կրկին ի վերայ հոգեւոր զուակաց՝ և այլոց բաղմաց՝ յաւելուլ զթիւ Հայրենասէր Հարս Հայրենեաց, ի պարծանս և ի մխիթարութիւն Հայաստան աշխարհի և ի փառս մեծավայելչութեան իւրոյ։

ԹԱԴԷՈՍ ՏԷՐ ԳԻՈՆԷՍԻՈՍ

ԹՂԹԱՏԱՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՏՓԽԻՍ, յունուար 20

Ժամանակներէս ինացած սոսկութիւնների զօրութեամբ՝ անկապած մեր մէջ շաւերը նոր տարւոյ հետ միասին և մեր թշուառա գործերի և դրութիւնների փոփոխութիւններով իրանց քնքոյշ սրտերը սփոփեցին։ — Շատերը գուցէ նոր տարին մեր Գոռաեան հանդոյցի նշանակութիւն ստացած հարցերի և խնդիրների լուծող սուրը համարեն։—Սակայն ժամանակ է թողնելու բանաստեղծական և հոգեկան թռուցիկութիւնները։—Ամսոյն և չորս թիւ դեկտեմբերի երեսուն և մէկի և ութսուն և հինգ թիւ յունուարի մէկի մէջ հեռաւորութիւնը մի քանի ժամէ և ոչ աւելի։ Պատմական երեւոյթներ ժամերով չեն վճռուիր։ Ժողովրդեան կեանքի արտայայտութիւնները ժամերի ծնունդ չեն։ բարմութեան վիտերը և ուրախութիւնները՝ անհատական կեանքի դրութեան նմանութիւն չունին։ Սակայն այսքան էլ զարմանալ պէտք չէ, եթէ՝ բաժանորդագրութիւնը նորոգող դրօշերի վերայ թեթեւ նայող հայկական պարբերական մամուլի յատկանիշն է այդ երբեմն երբեմն։ Այդ ազգութեամբ, Ռուսահայ մամուլի հետ կարող է պարծենալ և Կ. Պոլսոյ հայ լրագրութիւնը, որի հետ չատ մօտիկ ծանօթանալու վիճակի մէջ երբեմն գտանուել եմ։ — Ով ի՞նչ ուզում է կարող է ենթադրել ու ասել։ — Բարի ցանկութիւնները արգիլուած չեն սրտի խորքերում ուենալու։ — Բայց անհերքելի է և այս, որ ներկան անցեալի հարատաւ ծնունդը լինելով իւր կերպարանքը ստանում է անցեալից, իւր բոլոր էութիւնը հիմնում է անցեալի վրայ, իւր գոյնը առնում է իրան նախորդ վիճակից։ Եւ այդ կէսից ի՞նչպէս երակայել կարող ենք մեր անցեալ թուական կանի ողբալի վիճակից մի ուրախալի ելք։ Եւ ոչ ոք թող չմեղադրէ մեզ այդ խիստ բառի համար։ Դրօշները ամենախառն և ամենատարտամ վիճակի մէջ են գտանվում։ Ռուսահայաստանը իւր ժողովրդական կեանքի բոլոր կողմերով մի դիտարիւ պատերազմի սկիզբին է գտանվում։ — Տնտեսական այս օրինակ ճգնաժամի մէջ, բարոյական այսքան մեծ դրկանքներ, մտաւոր այսքան պատերազմներ զօրեղ այժերի դէմ, բաւականին մեծ հիմքեր են կարծել տալու որ ապագայ մեայլ կերպարանք պիտի ստանայ։— Վերջին ռուս-տաճկական պատերազմից յետոյ Ռուսահայերի նիւթական վիճակը ուղղմելի կերպարանք է ստացել։ — պատճառները թողնենք։ Նշանաւորն է հետեւանքը, որի վրայ՝ եթէ իրաւունք են համարում իրանց ծիծաղել մեր թեթեւամիտ հրապարակագրները, գէթ իրաւունք չունին պղտան սուն անտարբերութեամբ վերաբերուելու գործին։ Այդ նիւթական անձկութիւնը ազդել է մեր ժողովրդեան բոլոր գործերի վերայ, և այդ յարաբերութիւնը նիւթական վիճակի և կեանքի միւս կողմերի մէջ թոյլ եմ տալիս ինձ կարծելու, իւր բոլոր նշանակութեամբ այժմ պարզ պիտի լինի Պոլսոյ «ազգասէր», «ուսումնասէր» և «ճառախօս» երիտասարդութեան համար, որոնք երկար ժամանակ ժողովրդեան բարօրութիւնը՝ մեր կողմի ճոճացողների հետ միասին երկար ժամանակ տեսնում էին (չեմ ուզում ասել և տեսնում են) Լիմիաձնի միաբանութեան խուցերում և Պոլսոյ Ազգային ժողովի այն սթոռների վերայ, որոնք մաղուած են զանազան ճառախօսական և ընդդիմաբանական անընդհատ չարժումներից և ստատուումներից։ Ներեցէք, պարոններ։ Բոլորովին չեմ մերժում։ Կարծելիօսական գոնը ամբողջ երկու տարիէ ծաղկած է սպոյ քօղով։ Լիմիաձնի պատերին մտցեցող Հայը՝ դեռ հեռուից զգում է ցաւով ջերմ բացակայութիւնը, հայ հոգեւորականութեան չրջանին մերձեցողը՝ լաւ տեսնում է արժանաւոր հոմանի չմնելու տխուր, սարսափելի եւ միանգամայն աւերիչ հետեւանքն, մեր ուսումնարաններին աչք գարձնողը՝ լաւ նկատում է թէ ինչպէս արտաքին թշնամին իւր բոլոր ուշադրութիւնը եւ այժը հաւաքել է միանգամից իւր դարանից յարձակուելու մեր մտաւոր վերածնութեան սրբազան տաճարների վերայ։ Պոլսոյ Պատրիարքական դահի թափուր լինելը ցաւ է պատճառում ստատի կերպով՝ քանի որ նորան չրջապատողները իրանց քսամնելի գործերով յուսահատութիւն են բերում մտածող մարդու մը, քանի որ շատերը՝ ժողովրդեան հոգեւոր հովիւներից՝ չեն ամչում կրծելու պատրիարքական դահի և իշխանութեան հիմունքները։ — Այդ բոլորը մեծ են, զարհուրելի են։ պանծալի և խնկելի են։ դոքա մեր կեանքի արտայայտութիւնների գուսմրման ամենապայծառ նշաններն են։ Բայց պէտք է և ձեռքից չթողնել այդ կեանքի բոլոր այն միջոցները և այժերը, որոնք միայն կարող են փայլ և այժ տալ այդ մեր խնկելի նշաններին։ — պէտք է վերջապէս իրական գործունէութեամբ և քննութեամբ թափանցել այդ կեանքի խորքերը և փշրելով արգելքները՝ առաջ տանիլ հասարակական կեանքի յառաջադիմութեան նշանաւոր այժերը։ Այսպէս թէ ոչ, ամենայն օր և միշտ պարապելով միակողմանի ընութեամբ մի կամ երկու երեւոյթի, մենք մեր կեանքը կը հացնենք մեռելութեան, որի հեռաւոր ապեցութեան տակ եւս այսօր մեր կեանքի մէջ յուսահատութեան ձայներ են լսվում։— Ռուսահայը կաչանդուած է ներկայում մի քանի պարագայներով, և մեր բոլոր գոչողները այդ չնախատեսելով՝ չատ թոյլ մտածեցին ապագայի մասին։ — Վեհ. Կայսրը, խաբուած Ռուսահայաստանում գործի ուղարկուած անպիտան անձանց տուած բոլոր քսամնելի զեկուցումներից, ամենայն օր իւր նախարարութեան բերանով սարսափներ է սրատում հայ ժողովրդեան գլխին։ Դարանից սիրտ առած՝ կառավարութեան ամենատեսակ պաշտօնեայները ամենայն քայլափոխում ծիծաղում են մեր կարեւոր իրաւունքների վրայ։ ամենախայտառակ կերպով կոչել են ուզում մեր ձեռքից մեր իրաւունքները։ սպառնում են գործողներին և խօսողներին Սիբերիայի սառնամանիքներով, տաժանակիր աշխատանքներով և խոնաւ բանտերի սպանող ազդեցութիւններով, որոնք առանց այն էլ բաւականին կուշտ են բռնութեան դէմ բողոքողների հառաչանքներից։ Ժողովրդեան բարօրութեան և իրաւունքների պաշտպանութեան անունով ուղարկուած այդ մարդիկը՝ միանգամի ջնջել են ուզում այն բոլորը, որ չէ խոնարհվում իրանց չահերի պաշտպան սահմանափակ օրէնքների զօրութեան առաջ։ Մանրամասնութիւնները ապագային թողնենք։ խլել են կամենում այն, ինչ որ իրանցը չէ։ պատուիրում են լռել, հրամայում են ընդունել իրանց ցանկացածը, իրանց օգտին ծառայողը, և այդ խիստ լարուած յարաբերութեան ժամանակ՝ «Զայն բաղմաց՝ ձայն Աստուծոյ» ասող չկայ,—քանի որ բարձրագոյն իշխանութեան իսկական ցանկութիւնները չեն այդ ամեն ճնչումները, որ ամեն օր կատարվում են մեր կեանքի մէջ Պետերբուրգից չատ հեռու Ռուսահայաստանում։ Յուսահատութեան նշաններ են երեւում։ Ժողովրդեան անկեղծ խօսքասողները քչացել են։ մենք չունինք կամքի ուժիկ, չունինք գործող հոգեւորականութեան ուժեղ տարր, Սինոդը ռոմիկների հարցով է զբաղուած գուցէ Սինոդի անդամների համար։ պարբերական մամուլը «Մեղու», «Ներ-Դար», Սիմէոնեան, Սապաղարեան և այլ այդպիսի զզուելի և ծի

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. Ոսկի
Պահեստի դրամ 274,155 » »

LONDON AND LANCASHIRE
ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Այդ ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կընայ ընդունիլ, Բերայի, Գալաթիոյ, Պոլսոյ և մօտակայ գիւղերու մէջ. գիներու և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ֆ. ԲԱՌԻՒ
Գալաթիա, Հալաճեան խան 16—17
ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կապալի խան

Մոսկուայի և Բեգրասպուրկի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍԸՐ)

Մի քանի վայրկենի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մնացեալ գործիքի։ Եղունգները կը չփչուին։

Թորդրդակցութիւնը ամեն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3։

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 439
Պ. Մեպանի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն
ՍՈՖԻ ԿԻՐԻՆՉԵՒԻ
Ռոմաթոյժ

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՕԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ԳԵՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօղ»ի գիւտին, ախորժակամբ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պերթէն եղբարց քով, Գալաթիա, Սիրէթ Ֆրանսէզ։

ԱԶԴ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
Առ Ոչով
Մասն Առաջին

Նոր տպագրութիւն ընդարձակ յաւելուածովք բայց վրայ։
ԳԻՆ 7. 50

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Մասն Բ.

Ա. մասին մէջ տգան Ֆրանսերէնի հետ քիչ մ'ընտանենալէ յետոյ՝ այս Բ. մասին մէջ կը վարժի գործածելու Անկանոն բայերը, Մասորդական ժամանակներն ևն։ Յետոյ կուգան մանրավէպներ՝ աշակերտը Ֆրանսերէն գրութեան հրահանգելու դիտմամբ առտիճանաւորեալ։ Բայց ամենէն կարեւոր մէկ մասն է Ֆրանսերէն բառից կազմութեան համար աւանդեալ կանոնը՝ որ առաջին անգամ դեռ հայ լեզուով կը հրատարակուին։ Քերականութեան այս ամենակարեւոր մասը բառագիտութեան դաղտնեաց մէջ կառաջնորդէ զուսանողն դիւրին և ախորժ միջոցաւ։ Ի գիւրութիւն աշակերտաց գինն ևս դեղչեալ է և կը վաճառուի 3 դահեկան։

ՏԱՐԵՐՔ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Աշխատասիրեալ
ՄԻՀՐԱՆ ՍԲԻՆԵԱՆ

Սոյն գիրքը՝ որ Օսմ. լեզուի Քերականութիւնը խիստ գործնական կերպով կաւանդէ, այս անգամ ընտիր եւ մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է։ Հատ մը բարեփոխումներէ զատ կը պարունակէ նաեւ բաղում հրահանգներ, զուտ Արաբերէն և Պարսկերէն գործածելի ասացուածներ և խնամքը պատրաստուած բառգրքոյկ մը։

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց և Ջրաճառ Պոլսոյ և Ցակոբ ազաներու քովի դին 6 դրշ։

ԻԼԱՆ
ՊԱՏՊԸ ՍԼԻՄԱՆԲԷՅԻ

Նիղամիէ Էլգիսէ անդարբնա եւզ ատէտի թրմբլլը վէ իչ եւզ ատէտի տիւզ օլարագ ճէման տէօրմ եւզ ատէտ եավէրանէ մախսուս սիմ գարտոնդն պէհէր ատէտի եւզ եիկիրմի պէշ պրուչա թարիպի իւզերինաէ օլուպ, Շուպաթը բումինն օն իւչինճի Զէհարէնպիհ կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագատասը պիտիճա մէգիրիւ կիւնատ գարարը գաթիտի վերիլիճէ. կինտէն ևթա ևթմէյէ թարիպ վէ օնտէօրտիւնճի բէնճէյնպիհ կիւնիւ եւզ ատէ պէշ թէնդիլինէ բաղիպ պուլնանլարը մնգամը սէրասքերի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէյէրի։

Ֆի 4 Շուպաթ 1885

2—3

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ
ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
677 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱՅԻ 677
ԳՈՒԼԷ-ԳԱԲՈՒ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Փոքր ողջոյց լուսանկարք վայրկենական ներդով կը հանուին

Տեսարանք Կ. Պոլսոյ
Արեւելեան հանդերձից պատկերներ
Լուսանկարչութեան վերաբերեալ նիւթեր
Գիները խիստ դիւրամատչելի են։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

ԵՐՈՒԱՆԴ Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ Վ.ՃՈՒՌՈՒՏՈՒՆ ՍԵՌ ԵՒ ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՄՈԶԻ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
204.—Մահմատ Բալա Քլուբ, Ֆի— 204.
ՍԵՌ ՆԵՐԿ

Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած եւ գործածուած սեռ ներկերուն վրայ իմ կատարելագործեալ բաղադրութիւնս առաւելութիւնը յաճախորդք զէթ մի անգամ փորձելով կրնան հասկնալ։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՆԵՐԿ

Կան այնպիսի մաղեր որ իրենք շագանակագոյն բայց ճերմակ մաղերով խառն են։ Իմ բաղադրութիւնս, որ տասն վարկեանի մէջ մաղերն իրենց բնական գոյնին կը դարձնէ, առնուազն մինչեւ մէկ ու կէս ամիս կրնայ տեւել, առանց անոնց բնական փայլունութիւնը կորսնցնելու, որով կը գերազանցէ Եւրոպայէ եկած սեռ և շագանակագոյն նմանօրինակ ջուրերը, մանաւանդ որ քիմիական բաղադրութեամբ պատրաստեալ հեռանք յառաջ չբերեր բնաւ։ Վերոյիշեալ ներկերը գործածելու եղանակին վրայ տեղեկութիւնք կը տրուին վաճառատունէս։ Գիները յոյժ դիւրացուցիչ են։

Շատ գնողներու համար 20 0/0 զեղչ կը լինի։

23—52

ԱՂՏՆԻ ՀԻԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Բոլորովին կը բժշկուին իմ դրութեամբս, հիմնեալ գիտական նոր խուզարկութեանց վրայ, նոյն իսկ ամենէն աւելի յուսահատ պարագայից մէջ, առանց երբէք խանգարելու գործարանները։ Նմանապէս կը բժշկեմ երիկամաբորբոքութեան դէպքը, Ղաղիոնիանց և անկարգութեանց տխուր հետեւանքները։

Դաղտնապահութիւն երաշխաւորեալ

Կը խնդրուի հիւանդութեան ճիշդ նկարագրութիւնը գրել։

ՏՈՐԳՈՐ ՊԵԼԼԱ
Անդամ բարձրագոյն Դիտական ընկերութեանց
6, Բլաս տը լա Կասթան Փարիզ

Պարոնայք Ճ. Վ. Ուիթոլ և ընկերութիւն յառաջիկայ ապրիլ 1 էն սկսեալ չափաւոր գնով վարձու կուտանին իրենց այժմեան խանն (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ
Պոլիս, Պահչէ-գարու, Լօմեր Է. Ֆէնտի խանին դիմաց։

Ն. ԲԱՌԻԼ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլիայէ և Բօրդէն դէպ՝ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէզը որ փետրվար 11 ին Մարսիլիայէն և փետրվար 13 ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ռիֆոլ որ պիտի մեկնի փետրուար 17 ին երեկոյեան ժամ 4 ին։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՒԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մոսկանէ փողոց, թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ Դէլ Անթլոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամուսնք	2,000	Լէրանդօ	4,500
Ապասիս	3,000	Մարէնկօ	4,300
Անձէլօ	1,300	Մարատին	2,500
Արկօ	3,500	Միլօ	2,000
Պասսանօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պորտրինօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Պրավօ	2,600	Օրլանդօ	3,000
Գէլլրա	2,500	Գրանդօ	4,500
Գալիբաս	2,100	Օդդօ	2,000
Գամէօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գաղօ	2,700	Բարբարոս	3,200
Գամն	2,500	Բասդեր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Լրաքօ	2,600	Լիսիթօ	4,400
Տրաղօ	2,600	Լիմալտա	3,200
Ֆալքոն	800	Բրլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Բասնօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Լուէօ	3,500
Կոսիկէօ	5,500	Սայէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբինօ	2,000
Կօզը	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօսսնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Շանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ռ. Իլլսն	3,000
Հասանկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Հիսօ	2,300	Քասանդրա	3,600
Քէլլոյ	2,000	Եէտսօ	3,600
Քօմիսօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	440

Բիւրեղ չոգենաւը, նաւապետ Նիլսէն, Հըլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Քէմբրիճ չոգենաւը յունվար 28 ին Հըլէն մեկնեցաւ ի Կ. Պոլիս և ասա կ'սպասուի փետրուար 18 ին։

Սալէրնօ չոգենաւը փետրուար 20 ին Հըլէն ճանգալ պիտի եկնի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՖՐԼՆՏԼԻՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17—18, Ֆիւչիւք Միլլէթ խան Գալաթիա

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ, Մէնչեսթրէսնի և Օրեսայի դէպ՝ կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրքս
Աբարատ	2,500	Ռոմբլս
Աղբատիա	2,500	Քրուիչանք
Լաքոնիա	2,500	Ռուիքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Ռումելիա	2,800	Ֆոթրրթիլ

Մասպոնիա չոգենաւն ամսոյս 20 ին շաբաթ օր Պամուկէն ասա պիտի վերադառնայ և Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ռումելիա չոգենաւն ամսոյս 10 ին Լիվերբուլէն ասա պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր դներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն գիրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ և Մէնչեսթրէսնի դէպ՝ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոքուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէրթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3030
Սէսսարիս	3250	Աղանդիք	1700
Թիպա	3250	Լօրիա	800
Մակասայ	3250	Օլինտա	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Սէսսարիս չոգենաւը նաւապետ Օուին ամսոյս 2 ին ասա հասնելու ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղազարդ յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Յ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանլըք փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվերբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սքուիր, Լիվերբուլ

ՔԻՈՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որ պիտի կանոնաւորապէս կը բանի Լիվերբուլ և Մէնչեսթրէսնի դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մարթա	3,000
Անդլա	3,000	Մարքքօ	2,500
Ակերքօ	3,000	Դանթ	2,500
Պոզնիա	4,600	Բարմնիա	5,000
Պալպեք	2,500	Բարմիրա	3,000
Պրիմիչ Բուլն	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալանիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալանիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Հէմբերա	2,500	Սիտան	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէսար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթան	3,000		

Քիոտար չոգենաւը, նաւապետ Ուաթ, փետրվարի 4 ին ասա կսպասուի։

Սառցարդեան արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրիշ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՆ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հաքի փաշա խան Գալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅԱԿԸ
1885 Յունուար 1 երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Յունուար 31

(Բաց է կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբրթեն կամաբրլ ելնող շոգենաւոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.
— 2 Ր. և Ա. Գալ. Եէնիմ Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. (Եէնիք. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 17
— 2 45 Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Ա.ռնավ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
— 3 30 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Ա.ռնավ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 20
— 4 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 33
— 6 Մեզարպ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպ. Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 1
6 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյ. Թար. Պէյգօղ Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանդճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Ա.ռնավ. Զէնկէլէք. Պէյլէր. Օրթ. Գուզկ. Պէշկ. Իսկ. 2
8 45 Ա. և Ր. Գալ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը Սթէնիա պիտի հանդիպի) 20
10 Մեզարպ. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Ա.ռնավ. Օրթաք. Պէշիք. 28

Ա.ռնավուտքիոյն կամաբրլ ելնող շոգենաւոց ժամերը

— 2 10 Պէպ. Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 33
— 2 45 Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 2
— 3 15 Պէպեք Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապաթ. 28
— 55 Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 21
— 4 35 Պէպեք Ա.ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. Գապաթ. 19
10 45 Հիսարէն Զէնկիլիքէոյ ուղղակի կամուրջ 19
11 10 Պէպեքէն ուղղակի կամուրջ 2

Ասիական եղբրէն կամաբրլ ելնող շոգենաւոց ժամերը

— 2 Վանիք. Զէնկ. Պէյ. Գուզկ. Գապաթ. 21
— 2 30 Պէյգ. Բաշպ. Ր. Բ. մահ. Գանդճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 4
— 3 5 Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզկ. 22
4 Պէյլիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշպ. Գանդճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք. 23
— 4 5 Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսկիլիտար 17
8 45 Պէյլիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշպ. Գանդճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսկիլիտար 22
10 25 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 4

(Բաց է կիրակի օրերէն) կամաբրլէն Եւրոպական եղբրէ Երրեւեկող շոգենաւոց ժամերը

— 3 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ա.ռնավ. Պէպ. Ա. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէյ. Մեզարպ. Եէնիմ. 33
— 3 45 Գապաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Ա.ռնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանդճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մեզ. Եէնիմ. 2
5 30 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ա.ռնավ. Պէպեք Ր. Հիսար Պոյաճ. Իմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարպ. Եէնիմ. և Գավաղներ 20
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկ. Ա.ռնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանդճ. Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյ. 22
8 45 Պէշիք. Օրթ. Ա.ռնավ. Պէպ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մեզարպ. 28
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյ. Մեզարպ. Եէնիմ. 17
11 10 Եէնիք. Թար. Պէյ. Մեզարպ. Եէնիմ. 20
11 30 Պէպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. 19

Կամաբրլէն Ա.ռնավուտքիոյ երրեւեկող շոգենաւոց ժամերը

— 3 30 Ուղղակի Ա.ռնավուտքէոյ 21
— 4 Ուղղակի Պէպեք 19

— Այս նշանը կրող շոգենաւք յունվար 16էն յետոյ մէկ քառորդ վերջը պիտի երթեւեկեն։

9 50 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ա.ռնավ. Պէպ. Ր. Հիսար (Ա.ոսիոր երնոյ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 25 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ա.ռնավ. Պէպ. 2
11 5 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ա.ռնավ. Պէպ. (Եէնիկէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 22
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրու. Ա.ռնավ. Պէպ. 21
12 — Օրթ. Գուրուչ. Ա.ռնավ. (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պէշիքթաշ) 2

Կամաբրլէն Ասիական եղբրէ երրեւեկող շոգենաւոց ժամերը

— 3 30 Ուղղակի Գանտիլլի 17
— 4 15 Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդճ. Բաշպ. Պէյգ. Մեզարպ. (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. մահ.) 1
9 25 Գապաթ. Պէշիք. Գուզ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավաղներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 4
10 15 Գանտ. Ա. Հիսար Գանդ. Ր. Բ. մահ. Բաշպ. Պէյգ. Թար. Մեզարպ. Գավաղներ 23
10 40 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. Պեպ. (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյգօղլի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդճ. Բաշպ. Պէյգ. 4
11 40 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. 28)

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաբրլէն	Կամաբրլէն	Իսկիւտար
2 —	8 10 Պէշիք	2 15	9 — Պէշիք
2 30	8 55	2 45	9 35
3 —	9 45	3 20	10 — Պէշիք
3 30	10 Պէշիք	3 50 Պէշիք	10 25 Գգ. (
4 5	10 30	4 25	10 50
4 35	10 50	4 50	11
5 5	11 5 Պէշիք (	5 25	11 25
5 40 Պէշիք	11 20	6 — Պէշիք	11 50
6 15	11 35	7 —	12 5 Պշ (
7 —	12 5	8 15	12 5

ՊԻԲԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաբրլ	Կամաբրլէն	Իսկիւտար
2 15	8 10 Պէշիք	2 10	8 15
3 —	8 45	2 55	9 — Պէշիք
3 30	9 30	3 25	9 35
4 15	9 55 Պէշիք	3 55 Պէշիք	10 — Պէշիք
5 —	10 25	4 45	10 35
5 40 Պէշիք	10 50	5 30	11 —
6 15	11 30	6 10 Պէշիք	11 35
7 —	12 5	7 —	12 5

) Այս շոգենաւք Հրեից տօներուն և ուրբաթ-ու կիրակի չպիտի երթեւեկեն։

Ծան. — Օգը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

ՀԱԲԻՄ ԻՍԿԻԼԼԻՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲՍՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԻՆ

3 45 Հաբէմէն Սալաճագ (բաց է կիրակի օրերէն
5 30 Հաբէմէն Սալաճագ
11 Հաբէմէն »
3 30 Կամաբրլէն Հաբէմ Սալաճագ (բաց է կիրակի օրերէն)
5 15 Կամաբրլէն Հաբէմ անտի Սալաճագ
10 45 Կամաբրլէն Հաբէմ անտի Սալաճագ

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՄԱԲԼԸՂ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻՆ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրբէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 10 Իսկիւտարէն Գապաթաշ
4 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրբէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 45 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իսկիւտար

Le véritable Papier JOB

est blanc nature, fin, régulier et résistant, qualités depuis longtemps reconnues par tous les bons fumeurs de cigarettes. Pour tous le procurer, veuillez vous adresser dans toutes les matsons sérieuses, honnêtes de votre ville qui vendent les papiers à fumer.

Je ne fabrique uniquement que cette marque dont la couverture porte à l'intérieur la signature qui est faite comme ci-contre :

J. Bardou

Ne pas confondre les cahiers signés ainsi avec des marques nouvelles qui pourraient vous être offertes.

ՕՍՊՈՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵԲԵՆԱՅՆ

Օրը 83,000 քառակուսի կանգուն այսինքն 55 պէնիամ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օքայ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Եօրկանճը. Լար ճատտէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօղուշը, Եուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ
587, Մեծ Փողոց Բերայի, ի Թէքէք, Մգլիթին դիմաց, 587

Պ. Տիմիթրիոս Սթաթի, տէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բարեխիղճ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենազարդեցիկ և կատարելագոյն հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելապատ դարձանէ, Ճաշարան և սրճի սեղաններ, Ամէն տեսակ լուացարաններ (լավաբօ), Զանազան յիւրովի ախոռներ, Հանգստարան բիւրեղներ, ևն, ևն։

Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը լինի յանձնարարական։

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՈՐԼԻԻՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գարու, Պոլիս. կամ Գալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ